

Samuel Kaukonen

KANSALLISEEN TULOREKISTERIIN VALMISTAUTUMINEN
PALVELUKESKUKSESSA JA TYÖVAIHEIDEN MUUTOKSET

Liiketalouden koulutusohjelma
2019

KANSALLISEEN TULOREKISTERIIN VALMISTAUTUMINEN PALVELUKESKUKSESSA JA TYÖVAIHEIDEN MUUTOKSET

Kaukonen, Samuel
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Toukokuu 2019
Sivumäärä: 51
Liitteitä: 2

Asiasanat: Kansallinen tulorekisteri, tulorekisteri, palkka, palkanlaskennan ilmoitukset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää miten palkanlaskennan erilaiset ilmoitukset muuttuvat tulorekisterin käyttöönoton yhteydessä. Aineisto opinnäytetyötä varten on kerätty teemahaastatteluilla. Opinnäytetyön toimeksiantaja on KuntaPro Oy.

Tulorekisteri on yksi suurimmista muutoksista palkkahallinnossa pitkään aikaan, joten opinnäytetyön aihe on varsin ajankohtainen ja tärkeä. Kansallinen tulorekisteri muuttaa palkkojen ilmoittamistavan täysin. Tulorekisteri mahdollistaa sen, että erilaiset ilmoitukset maksetuista palkoista ilmoitetaan vain yhteen paikkaan. Useampaa ilmoituskanavaa ei siis tulevaisuudessa tarvita.

Tutkimus on luonteeltaan laadullinen tutkimus, ja tutkimusta tehtäessä noudatettiin laadullisen tutkimuksen asettamia periaatteita.

Tutkimuksessa käytetty teoriaosuus on saatu webinaareista, kirjallisista lähteistä ja internetlähteistä.

Yhteenvetona voidaan yleisesti sanoa, että tulorekisteri helpottaa palkanlaskennan hallinnollista työtaakkaa ja muuttaa merkittävästi palkanlaskennan erilaisia prosesseja. Tulorekisterin lupaama hyöty ei ole kuitenkaan vielä nähtävissä, mutta tulevaisuus vaikuttaa hyvältä.

PREPARING FOR NATIONAL INCOMES REGISTER AND CHANGES IN PAYROLL COMPUTATION PROCESSES

Kaukonen, Samuel

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Business Administration

May 2019

Number of pages: 51

Appendices: 2

Keywords: National incomes register, payroll computation, processes, salary calculation statements

The purpose of this thesis was to find what kind of affect National Incomes register has on payroll computation. The thesis was made as an assignment for KuntaPro.

National Incomes register is one of the biggest changes in payroll computations, so the subject is current and important. Incomes Register will completely change processes tied to salary calculation statements.

The study was made following the principles of qualitative study. Theme interviews were used as a main research method. Five employees were interviewed for this thesis.

As a conclusion the National Incomes register is a wanted innovation in service centers. National Incomes register was made to relieve the administrative workload of payroll computation. The promised benefit of the National Incomes register is not to be seen yet but the beginning seems promising.

1	JOHDANTO.....	5
2	TOIMEKSIANTAJAN ESITTELY	6
3	PALKANLASKENTA.....	7
3.1	Palkanlaskenta yleisesti	7
3.2	Palkka.....	7
3.3	Palkasta tehtävät vähennykset.....	8
3.4	Palkanlaskentaprosessi.....	8
3.5	Digitalisaatio	9
4	TULOREKISTERI.....	10
4.1	Mikä on tulorekisteri?	10
4.2	Tiedon käyttäjät ja tietoturva	11
4.3	Valmistautuminen.....	13
4.4	Ilmoituskanavat.....	14
4.5	Palkkatietoilmoitus	15
4.6	Täydentävät tiedot.....	16
4.7	Tulolajit.....	18
4.8	Työnantajan erillisilmoitus	22
4.9	Laiminlyönnit.....	24
5	MIKÄ EI MUUTU?	25
6	MUUTTUVAT TYÖVAIHEET	26
6.1	Tietojen siirtyminen tulorekisteriin ja muuttuvat työvaiheet.....	26
6.2	Työtapaturma- ja ammattitautivakuutustiedon ilmoittaminen.....	30
6.3	Työeläkevakuutuslaitokselle annettavat ilmoitukset	31
6.4	Työttömyysvakuutusmaksut	34
6.5	Työnantajasuoritukset.....	36
7	TUTKIMUSPROSESSI	39
7.1	Tutkimus	39
7.2	Tiedonkeruumenetelmä.....	39
7.3	Haastatteluiden tulokset	41
7.4	Luotettavuusarviointi	42
7.5	Oman oppimisen arviointi.....	43
8	YHTEENVETO	44
	LÄHTEET.....	47

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on tulorekisteri ja sen tuomat vaikutukset palkanlaskennan prosesseihin. Opinnäytetyössäni tulen keskittymään erityisesti muutoksiin, jotka liittyvät palkanlaskennasta annettaviin ilmoituksiin. Aineisto kerätään teemahaastattelulla.

Opinnäytetyön toimeksiantaja on KuntaPro Oy. Tulorekisteri on yksi suurimmista muutoksista palkkahallinnossa pitkään aikaan, joten opinnäytetyön aihe on varsin ajankohtainen ja tärkeä. Kansallinen tulorekisteri tulee muuttamaan palkkojen ilmoittamistavan täysin. Tulorekisteri mahdollistaa sen, että erilaiset ilmoitukset maksetuista palkoista ilmoitetaan vain yhteen paikkaan yhdellä ilmoituksella. Useampaa ilmoituskanavaa ei siis tulevaisuudessa enää tarvita.

Tavoitteenani on kertoa tulorekisteristä yleisesti ja pyrkiä kuvaamaan, miten palkanlaskennan ilmoituksiin liittyvät prosessit muuttuvat vuoden vaihteessa.

Kansallinen tulorekisteri on sähköinen tietokanta, joka perustuu tulotietojärjestelmä lakiin. Tulorekisteri otetaan käyttöön 1.1.2019. Tulorekisterihanke on yksi isoimmista muutoksista palkanlaskennassa ikinä.

Tulorekisteriin on arvioitu tulevan 2,8 miljoonan eri palkansaajan tiedot ja 2020 alkaen eläkkeiden ja etuuksien saajien mukaan tulo kasvattaa lukua jopa 4,6 miljoonaan (Orjala 2018). Tammikuun 25. päivään mennessä tulorekisteriin oli tehty yli 1 500 000 palkkatietoilmoitusta (Verohallinto 2019).

2 TOIMEKSIANTAJAN ESITTELY

KuntaPro on konserni, joka muodostuu sekä KuntaPro osakeyhtiöstä, että henkilöstöratkaisuja tarjoavasta Seuturekry Oy:stä. KuntaPro Oy perustettiin vuonna 2010. KuntaPro-konsernilla on tällä hetkellä asiakkaita 12 eri maakunnan alueella. KuntaProlla on 6 toimipistettä. Työntekijöitä KuntaProlla on noin 320. KuntaPro tarjoaa asiakkailleen ICT-palveluja, taloushallinnon palveluja, palkanlaskennan palveluja ja järjestelmäpalveluja. KuntaPro ja Kunnan Taitoa yhdistyvät Sarastiaksi 1.5.2019. Yhdistymisen seurauksena muodostuu Suomen suurin julkisomisteinen talous- ja henkilöstöhallinnon yritys. (KuntaPron www-sivut 2019.)

Tulevan Sarastian omistaja-asiakkaita on yhteensä noin 240, jotka muodostuvat kunnista, kuntayhtymistä tai muista julkisista organisaatioista. (Kuntalehti WWW-sivut 2019.)

3 PALKANLASKENTA

3.1 Palkanlaskenta yleisesti

Palkanlaskenta on yksi palkkahallinnon ja henkilöstöhallinnon tärkein ydintoiminto. Henkilöstöhallinnolla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä tehtäviä, jotka sisältävät henkilöstösuunnittelua, henkilöstöraportointia ja erilaisia henkilöstöä koskevien ohjeiden valmistelua. Palkkahallinnon vastuuna on turvata, että itse palkanmaksuun liittyvien lakien ja asetusten noudattaminen toteutuu. Palkkahallinnon työtehtävät muodostuvat esimerkiksi palkanlaskennasta, palkkakirjanpidosta ja erilaisten tietojen, todistusten ja hakemusten toimittamisesta eri sidosryhmille. (Kouhia-Kuusisto, Mikkonen, Syvänpää & Turunen 2017, 10).

3.2 Palkka

Työsopimuslain mukaan palkka on työsuhteen merkittävin tunnusmerkki. Tavallisesti työehtosopimuksissa palkka muodostuu työtehtävien mukaan määräytyvästä tehtäväkohtaisesta ja henkilön ominaisuuksien perusteella määräytyvästä henkilökohtaisesta palkan osasta. Työnantaja on velvoitettu maksamaan työntekijälleen vähintään työehtosopimuksen mukainen palkka. Palkka voidaan myös maksaa työ sopimuksella määrätyn palkan mukaan, jos osapuolet niin ovat sopineet. Jos osapuolet eivät ole erikseen sopineet palkasta tai työehtosopimusta ei noudateta palvelussuhteessa, on lain mukaan maksettava vähintään tavanomainen ja kohtuullinen palkka. Työntekijän kokonaispalkka voi muodostua palvelusvuosisästä, tuottavuuslisästä, henkilökohtaisesta palkanosasta ja tehtäväkohtaisesta osuudesta. Työsopimuslain mukaisesti palkka on maksettava kuukausipalkkaisille vähintään kerran kuukaudessa ja tunti- tai suorituspalkka on maksettava vähintään kaksi kertaa kuukaudessa. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 18.)

Tavanomaisesti palkkaustavat eritellään joko aikapalkkaan tai suorituspalkkaan. Aikapalkka on palkkaustapa, jossa palkka aikayksikköä kohti on kiinteä ja etukäteen määritetty. Tavanomaisesti aikayksikkönä käytetään tuntia tai kuukautta. Aikapalkan perusteena on työn vaativuus ja työntekijän pätevyys. Suorituspalkkaa maksettaessa

palkan määrä on riippuvainen työsuorituksesta. Suorituspalkka on jaettu kahteen ryhmään, urakkapalkka ja palkkiopalkka. Urakkapalkka muodostuu työmäärästä ja palkkiopalkka muodostuu saavutetusta työtuloksesta. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 18.)

Palkkaustapoja täydentävät myös erilaiset kannustavat palkkaustavat, kuten tulospalkkiot. Kannustavat palkkaustavat ovat yrityskohtaisia ja ne ovat yleensä sidottu erilaisiin mittareihin, kuten liiketoiminnan tulokseen. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 21.)

3.3 Palkasta tehtävät vähennykset

Työnantajan tulee pidättää erilaisia vähennyksiä maksetusta palkasta. Ennakonpidätys on ennakoperinnän ensisijainen muoto. Ennakonperintä toteutetaan ennakoperintälain ja Verohallinnon antamien ohjeiden mukaisesti. Ennakonpidätyksen lisäksi työntekijän palkasta vähennetään suoraan eläkevakuutusmaksu ja työttömyysvakuutusmaksu, mahdolliset jäsenmaksut ja ulosottomaksu. Vähennykset on kuitenkin tehtävä etuoikeusjärjestyksessä. Palkansaajan bruttopalkasta lasketaan ja vähennetään ennakonpidätys, työntekijän eläkevakuutusmaksu ja työttömyysvakuutusmaksu. Työntekijän nettopalkasta voidaan tarvittaessa seuraavassa järjestyksessä vähentää ulosottopidätys elatusmaksupidätys, työnantajan kuittaukset tietyistä eristä, vakuutus-, sairaus- ja eläkekassamaksut ja muut sopimukseen perustuvat maksut, kuten ammattiyhdistysjäsenmaksut. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 36, 58.)

3.4 Palkanlaskentaprosessi

Yleisesti palkanlaskentaprosessia pidetään vain yksinkertaisena palkan laskentana ja palkan maksamisena. Kokonaisuudessaan palkanlaskentaprosessi on kuitenkin tätä selvästi suurempi kokonaisuus. Koko palkkahallinnon prosessiin voidaan katsoa kuuluvaksi palkansaajien esimiesten toimenpiteet, varsinaisen palkkahallinnon toimenpiteet, palkkahallintoon liittyvien taloushallinnon toimintojen vaativat tarpeet ja yrityksen ulkopuolelta tulevat tarpeet ja vaatimukset, kuten viranomaistilitykset. (Lahti & Salminen, 138.)

Palkanlaskennan prosessi voidaan jakaa neljään eri kokonaisuuteen: 1) palkka- ja työaika-aineiston kerääminen 2) tietojen tulkinta, 3) palkanlaskenta ja palkkakirjanpito ja 4) raportointi. Näistä neljästä kokonaisuudesta vaihe 1, palkka-aineiston kerääminen, on yleensä koettu haastavimmaksi vaiheeksi palkanlaskennassa. Palkka-aineistoon kuuluu esimerkiksi työntekijöiden toteutuneet työajat ja erilaiset poissaolotiedot, joilla on vaikutus varsinaiseen palkkaan. Tietojen tulkinta – vaihe käytännössä tarkoittaa kerätyn palkka-aineiston muuntamista palkanlaskentaohjelman hyväksymään muotoon eli tyypillisesti erilaisiksi palkkalajeiksi, joista muodostuu työntekijälle palkka. Tietojen tulkinta – vaihe on selvästi yksi tärkeimmistä vaiheista palkanlaskentaprosessissa. Yleensä tietojen tulkinta edellyttää erillisen tulkintaohjelmiston käyttöä, kuten jonkin työajanhallintaohjelmiston käyttöä. 3. vaihe eli varsinainen palkanlaskenta on yleensä automatisoiduin vaihe koko prosessissa. Palkanlaskentaohjelmistossa olevat ominaisuudet pystyvät niin sanotuilla ajoilla laskemaan automaattisesti palkansaajan ennakonpidätyksen, muut vähennykset sekä nettopalkan. Tässä vaiheessa palkanlaskentaprosessia tavallisesti palkanlaskijat suorittavat erilaisia tarkastusrutiineja varmistukseen palkansaajan palkan oikeellisuuden. Raportoinnin katsotaan muodostavan viimeisen vaiheen palkanlaskentaprosessissa. Palkanlaskennasta annetaan monia erilaisia raportteja eri sidosryhmille. Erilaisia ilmoituksia on toimitettu esimerkiksi yksittäisille palkansaajille tai viranomaisille. Palkanlaskennan viranomaisilmoitukset annetaan tavallisesti kerran kuukaudessa, kun kyseisen kuukauden palkat on maksettu tai vaihtoehtoisesti kerran vuodessa. Ilmoituksia annettu esimerkiksi verottajalle, eläkeyhtiöille, vakuutusyhtiöille, työllisyysrahastolle ja muille viranomaisille, kuten Kelalle, tarpeen vaatiessa. (Lahti & Salminen, 139-141.)

3.5 Digitalisaatio

Yleisesti digitalisaatiolla tarkoitetaan digitaalisen tietotekniikan yleistymistä arkielämässä. Taloushallinnossa on käynnissä yksi alan suurimmista muutoksista ikinä. Automaation ja ohjelmistorobotiikan tarkoitus on tehdä taloushallinnosta virtuaalisesti toimivan ja älykkään kokonaisuuden. Taloushallinnon osalta digitalisaatio tulee käytännössä muuttamaan työn vähemmän rutiininomaiseksi ja työnkuva muuttuu itsenäisemmäksi itseohjautuvammaksi. (Ainasvuori 2018.)

Yksi suurimmista digitalisaation käytännön esimerkeistä on Verohallinnon Kansallisen tulorekisterin perustamishanke. Tulorekisterin perustamishanke on Suomen hallituksen yksi suurimmista hankkeista julkisen palvelujen digitalisoinnin alueella. Tulorekisteri tulee olemaan uusi ja automatisoitu väylä erilaisille palkkahallinnon prosesseille. (Tulorekisterin [www-sivut](#) 2018.)

4 TULOREKISTERI

4.1 Mikä on tulorekisteri?

Tulorekisteri on vuonna 2019 käyttöön otettava sähköinen tietokanta tulotiedoille. Vuodesta 2019 alkaen työnantajien on ilmoitettava palkansaajalle maksettavat palkat ja palkkiot tulorekisteriin. Vuonna 2020 tulorekisteriprojekti laajenee niin, että palkkojen lisäksi tulorekisteriin ilmoitetaan myös maksetut eläkkeet ja etuudet. Yksi tulorekisterin tavoitteista on hyödyntää digitalisaatiota mahdollisimman paljon (Björklund 2017).

Laki valtakunnallisesta tulotietojärjestelmästä on tullut voimaan 16.1.2018. Verohallinnon Tulorekisteri yksikkö toimii tulorekisterin rekisterinpitäjänä. Rekisterin tarkoituksena on vastaanottaa reaaliaikaisena tulotiedot suorituksen maksajilta. Suorituksen eli palkan maksaminen laukaisee ilmoitusvelvollisuuden. Suorituksen maksajiin pätevät samat säännöt, oli kyseessä esimerkiksi kuntatyönantaja tai osakeyhtiö. Suorituksen maksajalla voidaan tarkoittaa työnantajaa, toimeksiantajaa tai muuta näihin rinnastettavaa suorituksen maksajaa. Suorituksella voidaan tarkoittaa myös muuta kuin rahaa, esimerkiksi luontoisetuja. Työnantajien ja muiden suorituksen maksajien tulee antaa ilmoitus tulorekisteriin viiden päivän sisällä suorituksen maksamisesta eli maksupäivästä. Maksupäivä on tulotietojärjestelmä lain mukaisesti se päivä, jona suoritus on tulonsaajan käytettävissä. Kotitaloudet ja kuolinpesät on vapautettu viiden kalenteripäivän periaatteesta. Kotitalouksien ja kuolinpesien tulee antaa palkkailmoitus seuraavan kalenterikuukauden viidenteen päivään mennessä. Tiedot ilmoitetaan tulonsaajakohteisesti, eli yksilöidysti. Tulotietojärjestelmälain mukaisesti tulonsaajalla tarkoi-

tetaan luonnollista henkilöä, kuolinpesää tai muuta oikeushenkilöä. Tulorekisteriin annettavalla ilmoituksella ei ole euromääräistä ala- tai ylärajaa. Kaikki suoritukset tulee ilmoittaa tulorekisteriin 5 kalenteripäivän periaatteella. Muilla suorituksen maksajilla voidaan tarkoittaa erilaisia yhdistyksiä, säätiötä tai yhtymiä. Ilmoitettavat tiedot tulee ilmoittaa tulorekisteriin yhteisesti hyväksytyjen standardien mukaan. (Laki tulotietojärjestelmästä 53/2018.)

Tulonsaaja pystyy myös itse katselemaan omia tietojaan tulorekisteristä. Tästä huolimatta tulorekisteri ei kuitenkaan poista työnantajan velvoitetta antaa työntekijälleen palkkalaskelma. Yksinkertaistettuna tulorekisterin tehtävänä on muodostaa työnantajan antamasta palkkatiedosta yhtenäinen tieto ja tarjota muodostunut tieto sitä tarvitseville tahoille, kuten Verohallinnolle ja työeläkelaitoksille. (Tulorekisterin www-sivut 2019.)

Tulorekisterissä annetut tiedot säilyvät kymmenen vuoden ajan, joka vastaa lakisääteistä palkkakirjanpidon säilytysaikaa. Ennakkoperintälain mukaisesti palkkakirjanpitoaineisto on säilytettävä huolellisesti ja ainakin kymmenen vuoden ajan tilikauden päättymisestä. Tulorekisteri ei kuitenkaan korvaa työnantajan lakisääteistä velvollisuutta arkistoida palkkakirjanpitoa. (Tulorekisterin www-sivut 2019.)

4.2 Tiedon käyttäjät ja tietoturva

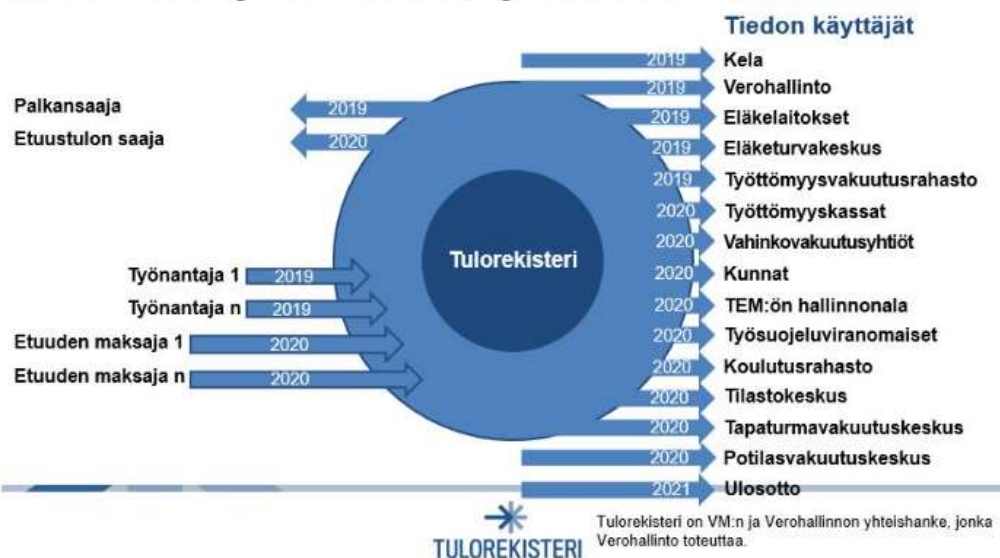
Tiedon käyttäjillä tarkoitetaan viranomaista tai muuta julkista tehtävää hoitavaa henkilöä tai organisaatiota, joilla on oikeus päästä käsiksi tulorekisteriin ilmoitettaviin tietoihin (Laki tulotietojärjestelmästä 53/2018).

Tulorekisteriin annetut tiedot säilytetään ja käsitellään niin sanotussa korkean tietoturvavaston ympäristössä. Tulorekisterissä noudatetaan valtionvarainministeriön asettamaa VAHTI-ohjeistusta. VAHTI-ohjeistus on yleisesti käytössä valtionhallinnolla. Lainsäädännön mukaisesti tulorekisterissä olevaa tietoa voidaan välittää vain sille taholle, jolla on siihen oikeus. Esimerkiksi työttömyysvakuutusrahastolla ei välttämättä ole samoihin tietoihin oikeuksia kuin työeläkelaitoksilla. Tulorekisteriin on luotu tarkat säännöt, jotka rajaavat tiedonhakua ja tiedonsaantia. Tiedon käyttäjillä ei ole lupaa

tutkia suorituksen saajan palkkatietoa vain uteliasuudesta. Tulorekisteri ei myöskään luo mitään uusia tiedonkäyttöoikeuksia tiedon käyttäjille. Tulorekisterissä on käytössä käyttöloki, jonka avulla valvotaan tiedon käyttöä ja ennalta ehkäistään mahdollisia väärinkäyttötilanteita. (Tulorekisterin www-sivut 2019.)

Vuoden 2019 alusta alkaen ensimmäiset tulorekisterin tiedon käyttäjät ovat Kela, Verohallinto, eläkelaitokset, Eläketurvakeskus ja Työttömyysvakuutusrahasto. 15.2.2019 astuu voimaan laki, jonka mukaan vuodesta 2020 alkaen myös eläke- ja etuustiedot ilmoitetaan tulorekisteriin palkkojen tapaan. Samalla vuonna 2020 tulorekisterin tiedon käyttäjät lisääntyvät niin, että työttömyyskassat, vahinkovakuutusyhtiöt, kunnat, TEM:n hallinnonala, työsuojeluviranomaiset, koulutusrahasto, tilastokeskus, tapaturmavakuutuskeskus ja potilasvakuutuskeskus pääsevät myös hyödyntämään tulorekisterin tietoja. Vuodesta 2021 alkaen ulosottovirasto pääsee myös hyödyntämään toiminnassaan tulorekisteriä. (Tulorekisterin www-sivut 2019.) Kuviossa 1 on havainnollistettu tiedon käyttäjien saapumista tulorekisterin käyttäjäkuntaan.

Tulorekisteri - yksi ilmoitus, ajantasaiset tiedot

Kuvio 1. Tiedon käyttäjät (Verohallinto 2019)

4.3 Valmistautuminen

Työnantajille, ohjelmistotoimittajille ja tilitoimistoille tulorekisterin tuomat uudet vaatimukset ovat suuri ponnistus. Palkkahallinnon omat ohjelmat ja järjestelmät eivät sellaisenaan ole yhteensopivia tulorekisterin kanssa. Järjestelmiin tulee tehdä ylläpito- muutoksia, että tiedot pystytään ilmoittamaan tulorekisteriin automaattisesti. (Leinonen 2018.)

Tulorekisteriin valmistautumista varten tulee harkita monia eri asioita. Suorituksen maksajan tulee päättää mitä kautta tiedot tulorekisteriin toimitetaan. Jos suorituksen maksajan palkkahallintojärjestelmään on integroitu sähköinen kanava suoraan tulorekisteriin eli tekninen rajapinta, on hankittava varmenne. Varmenteen avulla organisaatio on tunnistettavissa. Vain yrityksen nimenkirjoitusoikeudellinen henkilö on oikeutettu hakemaan varmennetta. Hakemus rajapinnan käyttämisestä palkkajärjestelmän ja tulorekisterin välillä on tehtävä Verohallinnon sähköisessä asiointipalvelussa. (Verohallinnon www-sivut 2018.)

Jos suorituksen maksaja päättää hoitaa ilmoittamisen tulorekisterin sähköisessä asiointipalvelussa, suorituksen maksaja tai tähän valtuutettu tilitoimisto tarvitsee valtuudet. Verohallinto suositteli, että valtuudet järjestetään ennen 1.1.2019, ettei palkkojen ilmoittaminen viivästy. Vanhat valtuudet eivät käy tulorekisteriin.

Tulorekisteriin ilmoittavan tahon tulee varmistaa, että työnantajien ja tulonsaajien tiedot ovat järjestelmässä oikein ja niin, että tulorekisterin asettamat vaatimustasot täyttyvät. (Tulorekisterin www-sivut 2018.) Käytännössä tämä tarkoittaa, että suorituksen maksan tulee varmistaa, että palkansaajien sekä henkilö- että palvelussuhdetiedot ovat tulorekisterin asettamalla vaatimustasolla (Tilisanomien www-sivut 2018).

4.4 Ilmoituskanavat

Tiedot voidaan ilmoittaa tulorekisterin eri tavoilla. Tiedot voivat siirtyä suoraan palkanlaskentaohjelmasta teknisen rajapinnan kautta. Tekninen rajapinta tarkoittaa palkkaohjelman ja tulorekisterin välille rakennettavaa eräänlaista sähköistä kanavaa. Tekninen rajapinta mahdollistaa sen, että käyttäjän ei tarvitse siirtyä tulorekisterin erilliseen ilmoituspalveluun tietoja ladattaessa. Tekninen rajapinta vähentää huomattavasti käsin tehtävien työvaiheiden määrää. Työvaiheet, kuten ilmoitusten laatiminen, tiedoston siirtäminen palveluun ja tiedoston lähetys ovat teknistä rajapintaa käyttäessä automatisoidut. Tekninen rajapinta mahdollistaa saman järjestelmän palkanlaskentaan ja ilmoittamiseen. Teknistä rajapintaa käytettäessä tietojen ilmoittaminen ei vaadi erillistä kirjautumista palveluun. Ilmoittaminen täten nopeutuu ja helpottuu. (Tulorekisterin www-sivut 2019.)

Teknisen rajapinnan käyttö vaatii kuitenkin varmenteen hakemista. Varmenne muodostetaan tulorekisterin omasta varmenne palvelusta suorituksen maksajalle. Rajapintaa käyttävät yritykset tunnistetaan tulorekisterin varmennepalvelulla. Sekä tiedon käyttäjät ja aineiston tuottajat käyttävät samaa varmennepalvelua. Organisaation tulee sopia verohallinnon Tulorekisteri yksikön kanssa rajapinnan käyttämisestä. Sopimuksen valmistuttua varmenteen haku ja käsittely alkaa. (Tulorekisterin www-sivut 2019.)

Tulorekisterissä on mahdollista käyttää erilaisia rajapintoja;

1. Reaaliaikainen Web Service -rajapinta
2. Viivästetty Web Service -rajapinta
3. SFTP-rajapinta.

Reaaliaikainen Web Service -rajapinta sopii tilanteisiin, joissa tulorekisteriin annetaan pieni määrä ilmoituksia. Reaaliaikaisen WS-rajapinnan käyttäjä saa välittömästi kuitauksen, että ilmoitus on saapunut tulorekisteriin. Tämä rajapinta mahdollistaa vain yhden ilmoituksen toimittamisen kerrallaan. (Tulorekisterin www-sivut 2019.)

Viivästetty Web Service -rajapinta on suositeltu käytettäväksi, kun ilmoittaja toimittaa suuren aineiston tulorekisteriin. Tietojen ilmoittaja toimittaa aineiston teknisen raja-

pinnan avulla Web-Service palvelupyynnöllä. Tämän jälkeen tulorekisteri kuittaa vastaanoton. Mahdolliset virheet vastaanotossa ilmoitetaan vastaanottokuittauksessa. (Tulorekisterin www-sivut 2019.)

SFTP-rajapinta sopii suurien aineistojen toimittamiseen. Palkanlaskentaohjelma muodostaa tarvittavan tiedoston ja toimittaa sen tulorekisteriin (Tulorekisterin www-sivut 2019).

Tiedot voidaan myös ladata tulorekisteriin erillisenä tiedostona. Tiedostot ladataan tulorekisterin sähköisessä asiointi palvelussa. Kirjautuminen tapahtuu Suomi.fi -tunnuksella. Tiedot voidaan syöttää käsin. Tässäkin tapauksessa kirjautuminen tapahtuu Suomi.fi -tunnuksella tulorekisterin sähköiseen asiointipalveluun. Tiedot voidaan antaa myös paperilomakkeella erityisestä syystä. (Tulorekisterin www-sivut 2019.)

4.5 Palkkatietoilmoitus

Palkkatietoilmoitus on tulorekisteriin annettava ilmoitus, johon kuuluvat varsinaiseen palkanmaksutapahtumaan kuuluvat tiedot. Näitä tietoja ovat esimerkiksi rahapalkat, luontoisedut, kustannusten korvaukset, ennakonpidätys ja perityt sosiaalivakuutusmaksut. Palkkatietoilmoitukseen kuuluu sekä pakollisia tietoja että vapaaehtoisesti ilmoitettavia tietoja. Pakollisia tietoja on tunnistetiedot, aineiston tekniset tiedot, yksilöinti- ja yhteystiedot, maksetut suoritukset, suorituksen maksajan tiedot, tulonsaajaan liittyviä tietoja ja mahdolliseen kansainväliseen työskentelyyn liittyviä tietoja. (Tulorekisterin www-sivut 2019.)

Palkkatietoilmoituksessa voidaan ilmoittaa edellä mainittujen pakollisten tietojen lisäksi yksityiskohtaisempia tietoja esimerkiksi palvelussuhteesta, vakuuttamisesta ja mahdollisista poissaoloista. Nämä tiedot ovat vapaaehtoisesti ilmoitettavia täydentäviä lisätietoja. (Tulorekisterin www-sivut 2019.) Täydentävät tiedot käydään tarkemmin läpi kappaleessa 4.6 Täydentävät tiedot.

4.6 Täydentävät tiedot

Täydentävät tiedot ovat pakollisia tietoja täydentäviä tietoja. Suorituksen maksaja saa päättää ilmoitetaanko palkkatietoilmoitukset täydentäviä tietoja käyttäen vai ei. Esimerkiksi työntekijän poissaolotiedot ovat vapaaehtoisesti ilmoitettavia lisätietoja. Vapaaehtoisten tietojen antaminen mahdollisimman kattavasti on suositeltavaa, jotta tiedon käyttäjät ja tulonsaajat eivät erikseen pyydä suorituksen maksajalta erillistä todistusta puuttuvista tiedoista. Monet tiedon käyttäjät pärjäävät suppealla ilmoitustavalla eli vain pakollisilla tiedoilla, mutta hyödyntääkseen tulorekisteriä optimaalisella tavalla ne tarvitsevat myös täydentäviä tietoja. Esimerkiksi tapaturmavakuutusyhtiöt tarvitsevat suppean ilmoittamistavan tietoja määrittäessään tapaturmavakuutusmaksua työnantajalle, mutta esimerkiksi ansionmenetykskorvausta maksaessa tapaturmatilanteissa tapaturmavakuutusyhtiöt tarvitsevat joitakin laajemman ilmoitustavan täydentäviä lisätietoa. Täydentävät tiedot ovat siis välttämättömiä esimerkiksi tulonsaajan lakisääteisten etuuksien toimeenpanossa. Esimerkiksi tulevaisuudessa Kela voi tarkastaa tulorekisteristä tarvittavat ansiot ennen etuuden toimeenpanoa. (Tulorekisterin www-sivut 2019.)

Viiden kalenteripäivän määräaika ilmoittamiselle ei koske täydentäviä, vapaaehtoisesti ilmoitettavia, tietoja. Mitään erillistä määräaikaa täydentävien tietojen ilmoittamiselle ei ole. Yleensä vapaaehtoisia tietoja tarvitaan kuitenkin samaan aikaan kun pakollisiakin tietoja. Verohallinto täten suosittelee tietojen antamista samanaikaisesti pakollisten tietojen kanssa. Suorituksen maksajan tulee kuitenkin huomioida, että maksetut palkat tulee kuitenkin ilmoittaa viiden kalenteripäivän periaatteella, vaikka rahapalkat ilmoitettaisiin täydentävillä tulolajeilla. (Tulorekisterin www-sivut 2019.)

Jos työnantaja päättää olla ilmoittamatta täydentäviä tietoja ajantasaisesti tulorekisteriin, tiedon käyttäjät voivat joutua kysymään suorituksen maksajalta tietoja myöhemmin erikseen. Tällaisessa tilanteessa suorituksen maksaja voi ilmoittaa tiedot myöhemmin tulorekisteriin tai ilmoittaa täydentävät tiedot tiedon käyttäjälle entiseen tapaan. Hyvä esimerkki tästä on työnantajan Y17-lomake, jossa Kelalle ilmoitetaan esimerkiksi työnantajan maksamia palkkoja sairausloman ajalta. Kela on yksi tulorekisterin tiedon käyttäjistä ja jos Kela saa tulorekisteristä täydentävät tiedot poissaoloista ja

maksetuista palkoista niin työnantajan ei tarvitse näitä erikseen enää lomakkeella ilmoittaa. (Tulorekisterin [www-sivut](http://www.tulorekisteri.fi) 2019.)

Maksajaan liittyviä lisätietoja ovat tieto maksajan aliorganisaatiosta, asiointikielestä ja maksan tyyppitiedot. Aliorganisaation tyyppejä voivat esimerkiksi olla Kevan ilmoittajakoodisto, maksajan oma koodisto tai muu virastotunniste. Kevan ilmoittajakoodistoa käyttävät Kevan eläketurvan alaiset organisaatiot, kuten kunnat, valtio ja Kelan työntekijät. Kevan koodistoa käytetään, jos organisaatiolla on käytössään oma Kevan antama ilmoitustunnus, jolla eritellään virastot ja laitokset. Suorituksen maksajalla voi olla myös käytössä oma koodisto, jos maksaja ei ole julkisyhteisö. Virastotunnistetta käyttävät valtion virastot. Palkkatietoilmoituksella voi kuitenkin olla vain yksi aliorganisaatiotunnistetyyppi. (Palkkatietoilmoituksen tietosisällön soveltamisohje versio 1.07, 2019, 11-16.)

Maksajan tyyppi – tieto ilmoitetaan tilanteissa, joissa suorituksen maksajana on esimerkiksi ulkomainen työnantaja tai erityisjärjestö (Palkkatietoilmoituksen tietosisällön soveltamisohje versio 1.07, 2019).

Tulonsaajaan liittyviä lisätietoja ovat tulonsaajan toimipaikka, tulonsaajan aliorganisaatio ja tieto siitä, jos tulonsaaja on osakasasemassa suorituksen maksajaan nähden ja tieto siitä, jos tulonsaaja on työllistetty valtion työllisyysmäärärahoilla (Palkkatietoilmoituksen tietosisällön soveltamisohje versio 1.07, 2019).

Poissaolot ovat yksi täydentävien tietojen laji. Verohallinto suosittelee poissaolojen ilmoittamisessa, että poissaolotiedot ilmoitetaan viimeistään seuraavalla palkkakauden ilmoituksella. Tällä varmistutaan, että tiedon käyttäjien tiedonsaanti on ajantasaista. Osa-aikaisia poissaoloja ei ilmoiteta poissaoloina. Tulorekisteri vastaanottaa vain kokopäivän poissaolot. (Palkkatietoilmoituksen tietosisällön soveltamisohje versio 1.07, 2019.)

Poissaolon teknisiin tietoihin kuuluvat poissaolon ilmoitusjakso eli poissaolon alkua ja loppupäivä. Yhdellä palkkakaudella ja palkkatietoilmoituksella voi olla monia poissaolojaksoja ja poissaolosyyt voivat olla samoja tai ei. Kuitenkin yhdellä poissaolo-

jaksolla voi olla vain yksi syy. Poissaolajakso ei ole sidottu palkkakauteen eli poissaolo voi alkaa tai päättyä eri palkkakausilla. Tämän lisäksi lisätietoina voidaan antaa erikseen poissaolopäivien määrä, poissaolon syy, palkan määrä palkalliselta ajanjaksolta, halutessaan arvio poissaolon päättymispäivästä ja mahdolliset korvaushakemustiedot Kelaa varten. Palkattoman ja palkallisen poissaolon vapaaehtoiset ilmoitustiedot vastaavat pitkälti toisiaan. Osa poissaolojen syytiedoista voidaan jättää pois tietoturvasyistä. Tällaisia arkaluontoisia tietoja on esimerkiksi tartuntatauti. (Palkkatietoilmoituksen tietosisällön soveltamisohje versio 1.07, 2019, 67-70.)

Palvelussuhteen tietoja voidaan tarkentaa palkkatietoilmoituksella. Palvelussuhteesta voidaan ilmoittaa palvelussuhteen tyyppi ja kesto ja muita tarkentavia tietoja. Palvelussuhteen tyypillä tarkoitetaan tietoa, siitä onko palvelussuhde koko- tai osa-aikainen. Palvelussuhteen kesto kertoo, onko suhde toistaiseksi voimassa oleva vai määräaikainen. Muita tarkentavia tietoja ovat muun muassa mahdollinen osa-aika prosentti, säännöllinen viikkotyöaika, palkkauksen muoto, päättymisen syy ja ammatti. (Palkkatietoilmoituksen tietosisällön soveltamisohje versio 1.07, 2019, 19-21.)

Halutessaan suorituksen maksaja voi tarkentaa tulonsaajalle maksettujen ansioiden tietoja. Tulorekisteriin voidaan ilmoittaa esimerkiksi tulojen ansaintakausi eli ajan jakso, jolta maksettu tulo on. Ansaintakausi voidaan liittää jokaiseen erikseen maksettuihin tulolajiin. Tulolajeja voidaan tarkentaa myös yksikkötiedoilla. Tämä tulee kysymykseen silloin, kun suoritus on maksettu esimerkiksi tuntien, päivien tai jonkun muun määrätyn jakson mukaan. (Palkkatietoilmoituksen tietosisällön soveltamisohje versio 1.07, 2019, 45-60.)

4.7 Tulolajit

Palkat ja muut suoritukset ilmoitetaan tulorekisteriin käyttämällä tulolajeja. Tulolajit ovat aina kolminumeroisia koodiarvoja. Tulorekisterin tulolajit on suunniteltu vastaamaan tarkkuustasoa, joka on välttämätön tiedon käyttäjille. Esimerkiksi tulorekisterissä ei ole erillistä tulolajia työkokemukselliselle, joten tästä voidaan päätellä, että yksikään tiedon käyttäjä ei tarvitse erillistä tietoa kuuluuko palkkaan työkokemuksellista vai

ei. Tulolajeja ovat 100-, 200-, 300-, ja 400-sarjan tulolajit ja jokaisella sarjalla on omat ominaisuutensa. Tulolajeja, joilla ilmoitetaan palkkaa ja palkkioita, on yhteensä 110 kappaletta. 1.1.2020 tulolajien määrä kasvaa, kun tulorekisteriin ilmoitetaan myös eläkkeet ja etuudet. (Tulorekisterin [www-sivut 2019.](#))

Palkat voidaan ilmoittaa kahdella eri tavalla. Palkat voidaan ilmoittaa suppeasti eli käyttäen vain 100-sarjan tulolajeja. 100-sarjan tulolajeja käytetään, kun palkat halutaan ilmoittaa yhteissummina suorituksensaajakohtaisesti. Suppeaa ilmoitustapaa kutsutaan myös ilmoitustapa 1:ksi. 100-sarjan tulolajeihin kuuluvat esimerkiksi 101 Palkkayhteensä ja 102 Palkka, joka on työeläkevakuutusmaksun alainen. (Tulorekisterin [www-sivut 2019.](#))

Halutessaan suorituksen maksaja voi ilmoittaa suorituksen yksityiskohtaisemmin eli käyttämällä 200-sarjan tulolajeja. 200-sarjan tulolajit ovat selvästi yksityiskohtaisempia kuin 100-sarjan tulolajit. Tällöin ilmoitustapaa kutsutaan ilmoitustapa 2:ksi. (Tulorekisterin [www-sivut 2019.](#))

Verohallinto suosittelee, että suorituksen maksaja ilmoittaisi maksetut suorituksen laajasti eli ilmoitustapa 2:lla. Käytännössä ilmoitustapa 2:n tulolajit kertovat yksityiskoh-
taisesti millä perustein maksettu suoritus on muodostunut. Ilmoitustapaa 2 käyttämällä suorituksen maksaja välttyy palkkaan liittyviltä lisätiedusteluilta, kuten ansiotiedusteluilta. Useat tahot tarvitsevat tiedon kuitenkin tarkemmin rahapalkoista kuin 100-sarja antaa. 200-sarjan tulolajeja on esimerkiksi 206 Iltatyökorvaus ja 213 Lomaraha. (Tulorekisterin [www-sivut 2019.](#)) Taulukossa 1 on esimerkki, miten ilmoitustavat eroavat toisistaan.

Taulukko 1. Ilmoitustapojen eroaminen.

Ilmoitustapa 1		Ilmoitustapa 2	
Palkka yhteensä (101)	1500	Aikapalkka (201)	1000
		Iltatyökorvaus (206)	250
		Lomaraha (213)	250

300-sarjaan kuuluvat luontoisedut ja korvaukset. Kaikki 300-sarjaan kuuluvat tulolajit ovat erikseen ilmoitettavia tulolajeja. Jos tulonsaajalle on maksettu 300-sarjaan kuuluvia suorituksia, ne on ilmoitettava tulorekisteriin. 300-sarjan tulolajeja ovat esimerkiksi 303 ateriakorvaus ja 319 omaishoitajan palkkio. (Tulorekisterin [www-sivut 2019.](#))

400-sarjaan kuuluvat ne erät, jotka vähentävät tuloa. 400-sarjan tulolajit ovat ainoita negatiivisen arvon omaavia tulolajeja. Tällä hetkellä 400-sarjaan kuuluvat esimerkiksi: 402 ennakonpidätys, 404 lähdevero, 412 työntekijän sairausvakuutusmaksu, 413 työntekijän eläkevakuutusmaksu ja 414 työntekijän työttömyysvakuutusmaksu. 400 - sarjan tulolajit kuuluvat palkkatietoilmoituksen pakollisiin tietoihin. (Tulorekisterin [www-sivut 2019.](#))

Palkanlaskentaohjelmistoissa on yleensä käytössä omat ohjelmakohtaiset palkkalajit, jotka tulisi kohdistaa tulorekisterin omiin tulolajeihin. Palkanlaskentajärjestelmässä palkat ja muut suoritukset voidaan eritellä tarkemmin kuin tulorekisteri sitä vaatii, esimerkiksi erilaisten työehtosopimuksien omien tarpeiden takia. Tulorekisterin tulolajit eivät kuitenkaan suoraan vastaa eri palkkaohjelmien palkkalajien tarkkuutta. Palkanlaskentajärjestelmän on tällaisessa tilanteessa kohdistettava ohjelman käytössä olevat palkkalajit tulorekisterin hyväksymiin tulolajeihin. (Tulorekisterin [www-sivut 2019.](#))

Taulukossa 2 on esimerkki tilanne palkkalajin muuntamisesta tulolajiksi. Kyseessä on Personec FK:n palkkatekijä 2800, työkokemuslisä. Oletuksena on., että työkokemuslisästä peritään kaikki sosiaalivakuutusmaksut. Tulorekisterissä ei kuitenkaan ole erillistä tulolajia työkokemuslisälle, joten se voidaan palkkatietoilmoituksissa kohdistaa tulolajiin 201, aikapalkka.

Taulukko 2. Palkkalajin muuntaminen tulolajiksi.

PTEK	Selite		Tulolaji	Eläkev.	Tapaturmav.	Tyött.vak.	Sairausvak.
2800	Työkokemuslisä	→	201	K	K	K	K

Palkkalajien kohdistamisessa suorituksen maksajan on tärkeä huomioida, että palkkalajien ja tulolajien sosiaalivakuutusmaksut vastaavat toisiaan (Tulorekisterin [www-sivut](http://www.tulorekisteri.fi) 2019). Jokaisella tulolajilla on omat tekniset ohjaustiedot. Käytännössä ohjaustiedot kertovat, minkä sosiaalivakuutusmaksujen alainen maksettu tulolaji on. Esimerkiksi tulolajin 101 ohjaustiedoista näkyy, että kyseisestä tulolajista peritään kaikki sosiaalivakuutusmaksut. Kun taas tulolajin 328 ohjaustiedot eroavat 101:n ohjaustiedoista merkittävästi. Tästä on esimerkki Taulukossa 2.

Taulukko 3. Tulolajien ohjaustiedot. (Tulorekisteri 2019)

Tulolajin koodiarvo	Selite	Työeläke- vakuutus	Työtapa- turma- ja ammattitauti vakuutus- maksu	Työttömyysvakuutus- maksu	Sairasvakuutus- maksu
101	Palkka yhteis- summa	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä
328	Perhehoitajan palkkio	Kyllä	Kyllä	Ei	Ei

4.8 Työnantajan erillisilmoitus

Toinen tulorekisteriin annettava ilmoitus on nimeltään työnantajan erillisilmoitus. Tiedot, joita ei voi yhdistää tiettyyn yksittäiseen tulonsaajaan ilmoitetaan työnantajan erillisilmoituksessa. Voidaan ajatella, että erillisilmoitus sisältää vain työnantajakohtaisia tietoja toisin kuten palkkatietoilmoitus. Työnantajan erillisilmoituksessa olevat tiedot tulee ilmoittaa kuukausittain viimeistään seuraavan kalenterikuukauden viidentenä päivänä. Eli esimerkiksi tammikuun erillisilmoitus on annettava viimeistään helmikuun 5. päivä. (Tulorekisterin [www-sivut](#) 2019.)

Ei palkanmaksua – tieto on annettava jokaiselta sellaiselta kuukaudelta, jolta säännöllinen työnantaja ei ole maksanut palkkaa. Yritys voi olla sellaisen tilanteen edessä, että se tietää jo etukäteen, että palkkaa ei tulla maksamaan tulevilta kuukausilta. Tällaisissa tilanteissa yritys voi ilmoittaa erillisilmoituksella Ei palkanmaksua – tiedon etukäteen. Tiedot voidaan ilmoittaa kuusi kuukautta etukäteen. (Tulorekisterin [www-sivut](#) 2019.)

Työnantajan erillisilmoitukseen kuuluu myös ilmoitus työnantajan sairausvakuutusmaksun yhteismäärästä. Sairausvakuutusmaksu lasketaan ilmoitettavan kuukauden aikana maksetuista suorituksista. (Tulorekisterin [www-sivut](#) 2019)

Jos suorituksen maksaja on oma-aloitteisesti vähentänyt sairausvakuutusmaksusta vähennykset, joiden perusteena on sairausvakuutuslain mukainen päiväraha, tapaturma- tai liikennevakuutuksen mukaan maksettu päiväraha, työeläke, kuntoutusraha tai työkyvyttömyyseläke, tulee ne ilmoittaa työnantajan erillisilmoituksessa. Jos Kela on maksanut työnantajalle korvauksen maksetusta vuosilomapalkasta tai lomakorvauksesta, voidaan sairausvakuutusmaksua siltä osin oikaista. (Tulorekisterin [www-sivut](#) 2019.)

Kuvassa 1 on esimerkki, miltä työnantajan erillisilmoitus voi näyttää, kun työnantaja on maksanut kohdekauden aikana palkkaa. Esimerkissä on ilmoitettu sairausvakuutusmaksujen yhteismäärä helmikuulta ja siitä tehdyt vähennykset. Esimerkissä työnantaja on maksanut helmikuun aikana palkkaa, joten ”ei palkanmaksua” -tietoa ei esimerkki erillisilmoituksessa ole.

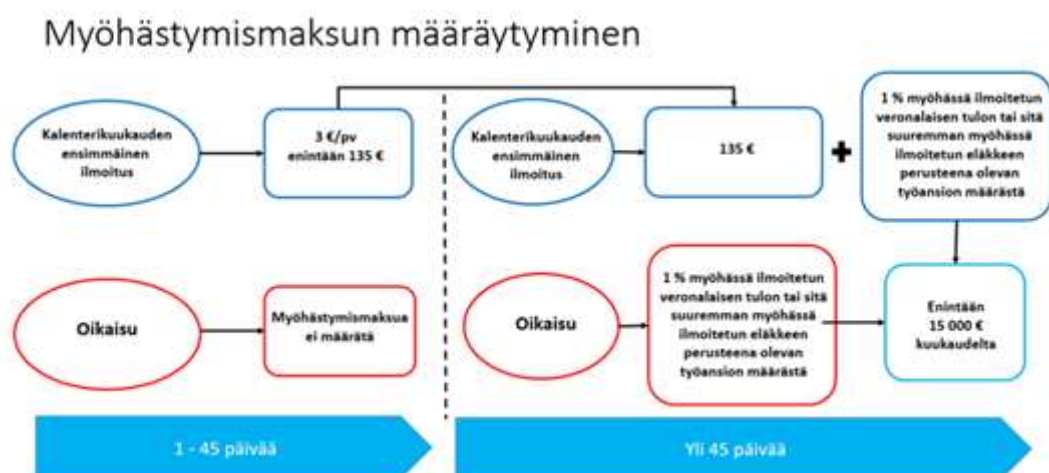
Ilmoituksen tiedot		Kohdekausi
Tallennettu	5.3.2019 klo 14.11.30	helmikuu 2019
Maksajan ilmoitusviite		
Ilmoituksen versionumero	1	
Ilmoituskanava	Sähköinen asiointi, käyttöliittymä	
Yhteyshenkilö	Esimerkki Erkki 02 000 0000 esimerkki@esimerkki.fi	
Maksaja		
Y-tunnus	1234567-8	
Yrityksen nimi	Esimerkki Oy	
Tulolaji	Määrä(€)	
102 Työnantajan sairausvakuutusmaksu (yhteismäärä)	5581,52	
103 Työnantajan sairausvakuutusmaksusta tehtävät vähennykset	7,18	

Kuva 1. Esimerkki Oy erillisilmoitus.

4.9 Laiminlyönnit

Verohallinnolla on oikeus määrätä seuraamusmaksuja, jos ilmoittamisvelvollisuutta ei noudateta lain asettamalla tavalla. Myöhästymismaksu määrätään tulotietojärjestelmä lain mukaisesti. Myöhästymismaksu muodostuu niiden tietojen perusteella, jotka ilmoitusvelvollinen ilmoittaa tulorekisteriin myöhässä. Myöhästymismaksu muodostuu vain pakollisesti annettavien tietojen osalta. Täydentävien ja vapaaehtoisesti ilmoitettavien tietojen ilmoittamatta jättämisestä ei seuraa seuraamusmaksuja. Myöhästymismaksu voidaan määrätä kahdella eri tavalla, päiväkohtaisesti tai suorituksen määrään perustuvalla tavalla. Päiväkohtaista myöhästymismaksua määrätään 3 euroa jokaiselta päivältä siihen saakka, kunnes tiedot ilmoitetaan tulorekisteriin. Päiväkohtaista maksua voidaan kuitenkin määrätä vain 45 päivän ajan. Jos ilmoitus on yli 45 päivää myöhässä, lisätään maksuun 1 % myöhässä ilmoitetun suorituksen määrästä tai eläkkeen perusteena olevan työansion määrästä. Myöhästymismaksu ei kuitenkaan voi olla yli 15 000 euroa yhdeltä kalenterikuukaudelta. (Tulorekisterin www-sivut 2019).

Jos tiedot on ilmoitettu määräajassa, mutta ovat virheellisiä, niitä voidaan korjata 45 viiden päivän sisällä ilman seuraamusmaksuja. Jos tietoja kuitenkin korjataan 45 päivän jälkeen, niin myöhästymismaksua määrätään 1 % myöhässä ilmoitetun veronalaisen suorituksen määrästä. (Tulorekisterin www-sivut 2019.) Kaaviossa 2 on havainnollistettu laiminlyöntien seuraamusmaksuja.

Kaavio 1 Myöhästymismaksun määräytyminen (Tulorekisteri 2019)

5 MIKÄ EI MUUTU?

Tulorekisterin tuomat muutokset vaikuttavat nimenomaan palkkojen ilmoittamistapaan. Tulorekisteri ei vaikuta itse maksamiseen tai rahavirtoihin eli palkoista perityt suoritukset tilitetään eri osapuolille samalla tavalla. Lopullinen verotus ja palkkakirjanpidon säilytysvelvollisuus säilyvät ennallaan. Vaikka tulorekisteri korvaa suurimman osan viranomaisilmoituksista on muutamia ilmoituksia, joiden ilmoittaminen ei muutu. Tuloveroilmoitukset esimerkiksi eivät kuulu tulorekisteriin annettaviin ilmoituksiin ja täten näiden ilmoittamistapa ei tule muuttumaan. (Aditron [www-sivut](#) 2019.)

Tulorekisteriin ei voi myöskään ilmoittaa työntekijältä perittyä ammattiyhdistys tai työttömyyskassan jäsenmaksua. Puolueelle suoraan maksettavat luottamushenkilömaksut jäävät tulorekisteristä pois. Jäsenmaksut ilmoitetaan samalla tavalla kuin ennen eli ne ilmoitetaan Verohallinnolle erikseen määritetyllä ilmoituksella. Tulorekisteri ei myöskään korvaa työnantajan palkkalaskelmaa työntekijälle tai tilastokeskukselle tai työmarkkinajärjestölle annettavia tilastollisia velvoitteita. Tulonsaajan kanalta tulorekisteri ei tuo suuria muutoksia. Esimerkiksi etuuksien hakemisprosessi ei muutu tulonsaajalle, mutta etuuksien maksajat saavat tulotiedot tulorekisteristä. (Tulorekisterin [www-sivut](#) 2019.)

Taha-paha -täsmäytykset eli palkanlaskennan ja kirjanpidon erojen täsmäytykset, pädätyksen alaisten ansioiden, ennakonpidätyksen ja sairausvakuutusmaksujen täsmäytykset säilyvät ennallaan. Työnantaja suoritusten tilitykset eivät muutu. Ilmoitukset näistä menevät kuitenkin tulorekisteriin. Ulosotto- ja puolueverotilitys säilyvät ennallaan. (KuntaPro Oy sisäinen ohje 2019.)

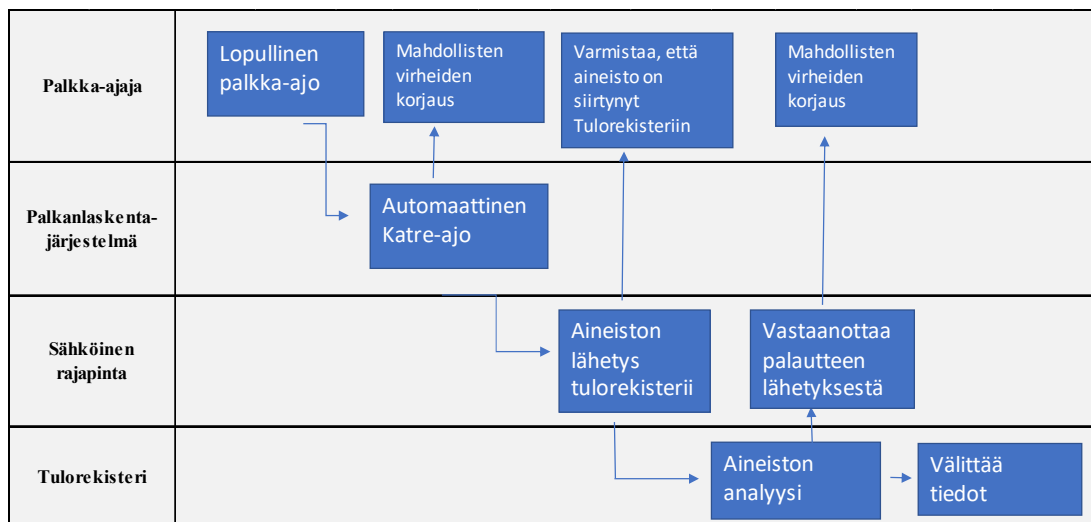
6 MUUTTUVAT TYÖVAIHEET

Tulorekisterin päätarkoituksena on helpottaa viranomaisraportointia eli erilaisten ilmoitusten antamista maksetuista palkoista ja muista suorituksista. 1.1.2019 jälkeen palkanlaskennan ilmoitukset annetaan yhdellä ilmoituksella tulorekisteriin ja tiedon käyttäjät pääsevät tulorekisteristä näitä tietoja hyödyntämään Tulorekisterin mukana tuleva uusi ilmoitusrytmi onkin yksi suurimmista muutoksista. Tulorekisteri muuttaa vuosi-ilmoittamisen maksukohtaiseen ilmoittamiseen. (Björklund 2017.) On siis tärkeä huomioida, että varsinainen palkanlaskenta ei koe suuria mullistuksia. Tässä kapaleessa kerron miten palkanlaskennan prosessit, erityisesti ilmoitukset, muuttuvat tulorekisterin takia KuntaPro Oy:ssä ja mitä tietoja tiedon käyttäjät tarvitsevat eri tilanteissa.

6.1 Tietojen siirtyminen tulorekisteriin ja muuttuvat työvaiheet

KuntaPro Oy:ssä käytössä olevat palkanlaskentajärjestelmät pystyvät muodostamaan palkkatietoilmoitukset suoraan palkanlaskentaohjelmasta. Aineistot syntyvät joko automaattisen tulorekisteriajon yhteydessä tai manuaalisesti käynnistetyn ajon yhteydessä. Palkkatietoilmoitukset siirtyvät teknistä rajapintaa pitkin tulorekisteriin. Tiedot voivat siirtyä suoraan palkanlaskentaohjelmasta tulorekisteriin tai erillisen asiointipalvelun kautta. Tulorekisteri käsittelee aineiston ja ilmoittaa, jos virheitä havaitaan. Virheelliset palkkatietoilmoitukset tulee korjata, sillä tulorekisteri ei vastaanota teknisesti virheellistä palkkatietoilmoitusta. Korjaus voi tapahtua suoraan palkanlaskentaohjelmaan, jonka jälkeen tulorekisteriajo tulisi käynnistää korjatun aineiston osalta uudelleen. Vaikka tietojen siirtyminen tulorekisteriin on pitkälti automatisoitu prosessi, jää palkkasihteerien vastuulle aineistoista havaittujen virheiden korjaus. Palkka-ajajan vastuulle jää varmistaa, että tiedot ovat siirtyneet tulorekisteriin. Tämän jälkeen tulorekisteri välittää palkkatiedot tiedon käyttäjille. Juurikin palkkatietoilmoitusten avulla taulukossa 4 olevat ilmoitukset poistuvat ja taulukossa 5 olevat palkanlaskennan työtehtävät vähenevät.

Kaaviossa 2 on havainnollistettu, miten palkkatietoilmoitusten ilmoittaminen rajapintaa käyttäen voi tapahtua.

Kaavio 2. Palkkatietoilmoituksien siirtyminen tulorekisteriin.

Tulorekisteriin syötettyjen tietojen perusteella tehdään monia erilaisia päätöksiä, kuten eläke- ja etuuspäätöksiä. On siis ensisijaisen tärkeää, että tiedot ilmoitetaan tulorekisteriin virheettömästi ja oikea-aikaisesti. Suorituksen maksaja on vastuussa tulorekisteriin syötettyjen tietojen oikeellisuudesta ja mahdollisissa virhetilanteissa virheiden korjaamisesta. Tulorekisteriyksikkö ei valvo tietojen oikeellisuutta, eli tulorekisteri ei tarkasta työnantajalta onko ilmoitetut palkat esimerkiksi määrällisesti oikein. Tulorekisteri valvoo vain ilmoitusten teknisistä oikeellisuutta. Tiedon käyttäjät tulevat kuitenkin valvomaan tietojen laatua eli oikeellisuutta. Esimerkiksi Verohallinto on voinut lähettää suorituksen maksajalle selvityspyynnön, jos erillisilmoituksen sairausvakuutusmaksun määrä ei täsmää sairausvakuutusmaksun alaisiin palkkoihin. Virheellisistä palkkatieto- ja erillisilmoituksista voi koitua työnantajille siis haittaa. Esimerkiksi työnantajalle osoitetut eläkevakuutusmaksut voidaan määrätä virheellisin perustein. (Verohallinnon www-sivut 2019.)

Tulorekisterin vaatimat pakolliset tiedot kattavat monen tiedon käyttäjän tarpeet. Ilmoittamalla palkat suppeasti eli ilmoitustavan 1:n mukaisesti taulukon 4 mukaiset ilmoitusvelvollisuudet poistuvat.

Taulukko 4. Poistuvat ilmoitukset (Verohallinto 2019)

1.1.2019 poistuvat ilmoitukset, kun palkat ilmoitetaan ilmoitustavalla 1		
Ilmoitus	Kenelle	Milloin
Palkkasummailmoitus	Työttömyysvakuutusrahasto	Vuosittain
Palkkailmoitus	Työtapaturmavakuutusyhtiö	Vuosittain
Vuosi- tai kuukausi-ilmoitus	Työeläkelaitos	Kuukausittain tai vuosittain
Työsuhdeilmoitus	Työeläkelaitos	Neljännesvuosittain
Työnantajan tai suorituksen maksajan vuosi-ilmoitus	Verohallinto	Vuosittain
Rajoitetusti verovelvollisen vuosi-ilmoitus	Verohallinto	Vuosittain
Veroilmoitus oma-aloitteisista veroista (työnantajasuoritukset)	Verohallinto	Kuukausittain
Kansainvälistä verotusta koskevat ilmoitukset	Verohallinto	Vuosittain

Taulukossa 5 kerrotaan erilaisista prosesseista, jotka poistuvat tai ainakin vähenevät, jos palkat ilmoitetaan ilmoitustavalla 2 eli laajemmalla ilmoitustavalla. Tiedon käyttäjien ei tarvitse pyytää työnantajalta lisätietoja, jos tiedot löytyvät tulorekisteristä. Ilmoittamalla palkat ilmoitustapa 2:n mukaisesti monet palkanlaskentaa kuormittavat työvaiheet voivat vähentyä. Erilaiset yksittäistä palkansaajaa koskevat palkkatodistukset ja ansiotiedustelut voivat jäädä palkanlaskennassa historiaan. On kuitenkin huomioitava, että tulotiedot löytyvät tulorekisteristä vain 1.1.2019 jälkeiseltä ajalta. Tätä aikaisemmalta ajalta haluttuja tietoja ei löydy tulorekisteristä ja tällaisia tietoja voidaan työnantajan palkanlaskennasta vielä pyytää. Ilmoitustapa 2:n hyöty konkretisoituu palvelukeskuksessa kuitenkin vasta 2020 alkaen, sillä monet ilmoitustapa 2:n tietoja hyödyntävät tahot tulevat vasta tällöin tulorekisterin tiedon käyttäjiksi.

Taulukko 5. Vähenevät ilmoitukset ilmoitustavalla 2. (Verohallinto 2019)

1.1.2019 vähenevät ilmoitukset, hakemukset ja pyynnöt, kun palkat ilmoitetaan ilmoitustavalla 2		
Tiedon käyttäjä	Tarvittavat lisätiedot	Saatava hyöty
KEHA-keskus	Palkkauksen muoto, palvelussuhdetietoja ja palkattomat poissaolot	Korvaa palkkatuki hakemuksen
Kela	Poissaolotiedot, poissaoloajalta maksettu palkka ja lomarahaa	Korvaa Y17-lomakkeen ja palkkatodistukset etuuksia varten
Koulutusrahasto	Palvelussuhdetiedot, tieto opintovapaasta ja poissaolot	Korvaa palkkatodistukset etuuksia varten
Tilastokeskus	Rahapalkat eriteltynä 200-sarjan tulolajeilla, palvelussuhdetietoja, ammattiluokat ja tulonsaajaan liittyviä lisätietoja.	Tilastokeskus saa tilastoihin tiedot suoraan tulorekisteristä. Suorituksen maksaja välttyy lisätietopyynnöiltä.
Työttömyysvakuutusrahasto	Tulonsaajaan liittyvät lisätiedot, A1-todistus, palvelussuhdetiedot ja kansainväliseen työs-kentelyyn liittyvät lisätiedot	Saatetaan välttyä työttömyysvakuutusrahaston lisätietopyynnöiltä.
Työeläkelaitokset	Kattavasti tietoja palvelussuhteesta, palkkauksesta ja poissaoloista.	Esim. eläkkeen perusteena olevan ansion arviointi.
Tapaturmavakuutajat	Rahapalkat eriteltynä 200-sarjan tulolajeilla, poissaolotiedot ja palvelussuhdetiedot.	Korvaa ansiotiedustelupyynnöt tapaturman sattuessa
Työttömyyskassat	Rahapalkat eriteltynä 200-sarjan tulolajeilla, poissaolotiedot ja palvelussuhdetiedot.	Korvaa ansiotiedustelupyynnöt

6.2 Työtapaturma- ja ammattitautivakuutustiedon ilmoittaminen

Työnantaja on velvoitettu ottamaan työntekijöilleen vakuutuksen työtapaturman ja ammattitaudin varalta, jos työnantajan kalenterivuoden aikana teettämästä työstä maksetut palkat ovat vähintään 1300 euroa. Vakuutusmaksu ei ole kaikille työnantajille sama. Maksuperusteet ovat vapaasti määriteltävissä ja vakuutusmaksut ovat yrityskoh-
taisia. Tavallisesti kuitenkin työtehtävien vaarallisuudella on suurin vaikutus vakuutusmaksuprosenttiin. Esimerkiksi rakennuslalla on selvästi suurempi vakuutusmaksuprosentti kuin toimistoalalla. Tapaturma- ja ammattitautivakuutuksessa ei ole ikära-
joja. (Tapaturmavakuutuskeskus [www-sivut](http://www.sivut) 2019.)

Vuoteen 2019 asti työnantajan on täytynyt antaa palkkailmoitus työtapaturmavakuut-
tajille sovittuina määräaikoina. Yleisesti ilmoitus on kuitenkin annettu kuluneen vuo-
den päättyessä seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä. Esimerkiksi vuoden
2018 palkkailmoitus on täytynyt jättää tapaturmavakuuttajille 31.1.2019 mennessä.
Palkkailmoituksen perusteella työnantajalle määrätään vakuutusmaksu. (If:n [www-si-
vut](http://www-sivut) 2019.) Palkkailmoituksien tieto sisällöt voivat erota hieman riippuen siitä minkä
vakuutusyhtiön asiakas työnantaja on. Tapaturmavakuuttajat tarvitsevat kuitenkin tie-
dot maksetuista tapaturmavakuutusmaksun alaisista palkoista jaoteltuna ammatti-
luokittain.

Tapaturmavakuuttajille annettava palkkailmoitus on siis yksi monista työvaiheista,
jotka poistuvat 1.1.2019 alkaen, kun tulorekisteri otetaan käyttöön. Työtapaturmava-
kuutus on poikkeus verrattuna muihin sosiaalivakuutusmaksuihin, sillä sitä ei ilmoiteta
sellaisenaan tulorekisteriin. Vaikka työtapaturmavakuutusmaksua ei ilmoiteta yhtenä
summana tulorekisteriin, työnantaja ilmoittaa työtapaturmavakuutukseen liittyviä lisä-
tietoja, joiden perusteella vakuutuslaitos pystyy määrittelemään laskun työnantajalle.
(Verohallinto 2019).

Tulorekisteriin ilmoitetaan kaikki työtapaturmavakuutuksen alaiset tulot. Tulot ilmoi-
tetaan normaalisti tulorekisterin hyväksymillä tulolajeilla. Tulolajiin on valmiiksi an-
nettu tieto, onko tulolaji työtapaturmavakuutusmaksun alaista (kts 4.8 Tulolajit, tekni-
set ohjaussäännöt). Tulorekisteriin ilmoittavan tahon ei tarvitse siis erikseen kohdistaa

työtapaturmavakuutusmaksua tiettyyn tulolajiin. Työtapaturmavakuutuksen olennainen tieto on ammattiluokkatieto ja se on yksi pakollisista tiedoista palkkatietoilmoituksella, jos tulonsaajalla on työtapaturma- ja ammattitautivakuutus. Työnantajan valitsema vakuutusyhtiö ja vakuutusyhtiön numero tulee antaa tulorekisteriin, jos työnantajalla on monia vakuutusyhtiötä käytössä. Tämä koskee vain lakisääteisiä vakuutuksia. (Verohallinto 2019).

Ammattiluokka on palkkatietoilmoituksella pakollinen tieto, jos tulonsaajalle maksetaan sellaista tuloa, joka on tapaturmavakuutusmaksun alaista tai jos työntekijä on työtapaturma- ja ammattitautivakuutettu. Ammattiluokka ilmoitetaan tulorekisteriin viisinumeroisella tilastokeskuksen ammattiluokkakoodistolla TK10:llä. Jos työntekijän palvelusuhde on vakuutettu julkisten alojen eläkelain mukaan, tulee tulon maksajan ilmoittaa TK10:n lisäksi toinen ammattiluokka, jos maksettu ansio on sekä tapaturmavakuutettavaa että eläkevakuutettavaa. On myös tilanteita, joissa maksettu tulo ei ole vakuuttamisvelvoitteen alainen. Tästä tulee antaa tieto myös tulorekisteriin. Ammattiluokkaa tässä poikkeustilanteessa ei tarvitse ilmoittaa. (Verohallinto 2019).

Tapaturma- ja ammattivakuutus maksut hoidetaan tulevaisuudessakin oman tapaturmavakuutusyhtiön kanssa. Tulorekisteri ei siis muuta rahavirtaa (Tapaturmavakuutuskeskuksen www-sivut 2019).

6.3 Työeläkevakuutuslaitokselle annettavat ilmoitukset

Eläketurva on sosiaaliturva, jota rahoitetaan työnantajan ja työntekijän eläkevakuutusmaksuilla. Työnantaja on velvoitettu ottamaan työntekijöilleen lakisääteinen eläkevakuutus. Työnantajalla on kuitenkin oikeus valita itse, minkä yhtiön kautta eläkevakuutuksen se ottaa. Työnantaja perii työntekijän osuuden suorituksenmaksun yhteydessä. Työnantaja tilittää työntekijältä perityn osuuden ja oman osuutensa eläkevakuutusyhtiölle. Vuonna 2019 keskimääräinen työeläkevakuutusmaksu on 24,40 prosenttia maksetuista palkoista. Työntekijän ikä määrää osuuden eläkevakuutusmaksusta. Vuonna 2019 työntekijän eläkemaksut ovat taulukon 6 mukaiset.

Taulukko 6. Eläkevakuutusmaksut 2019 (Veronmaksajien keskusliitto ry 2019)

Työntekijän ikä	Vakuutusmaksuprosentti
17 – 52 vuotiaat	6,75 %
53 – 62 vuotiaat	8,25 %
63 – 67 vuotiaat	6,75 %

Työnantaja eläkevakuutusyhtiölle maksaa ylimenevän osuuden niin, että eläkemaksun kokonaissumma täytyy. Keskimääräisesti vuonna 2019 työnantajan osa tästä on noin 17,35 prosenttia palkkasummasta (Veronmaksajien www-sivut 2019).

Työnantajan on ilmoitettava eläketurvan mukaisesti vakuutetut palvelussuhteet ja vuosiansiot eläkevakuutusyhtiölle. Eläkevakuuttajille on välttämätöntä, että tiedot ilmoitetaan oikein ja ajallaan annettujen ohjeiden mukaisesti. Esimerkiksi Keva rekisteröi palvelussuhde- ja vuosiansiotiedot työeläkealan yhteiseen ansaintajärjestelmään ja laskee annettujen tietojen mukaisen eläkkeen työntekijälle ja määrittää työnantajan palkkaperusteiset työnantaja maksut. (Kevan www-sivut 2019.) Ennen tulorekisterin käyttöönottoa KuntaPro Oy:ssä eläkevakuutusmaksut ovat maksettu ns. palkkaperusteisina ennakkomaksuina. Ennakkomaksut on tilitetty kuukausittain eläkevakuutusyhtiön omilla viitenumeroilla ja määrättyihin eräpäiviin mennessä.

Palvelussuhdetiedot on lähetetty eläkevakuutusyhtiölle neljännesvuosittain. Palvelussuhdeilmoituksessa ilmoitetaan uusien palvelussuhteiden alkamiset ja mahdolliset päättymiset. Eräpäivämääränä on neljännesvuoden seuraavan kuukauden viimeinen päivä. Esimerkiksi palvelussuhdetiedot ajalta 1.10.2018 – 31.12.2018 tulee ilmoittaa viimeistään 31.1.2019 mennessä. (Kevan www-sivut 2019.) KuntaPro Oy:ssä palvelussuhdetiedot on voitu lähettää lähes automatisoidusti eläkevakuuttajalle suoraan palkanlaskentajärjestelmästä.

Vuosiansiot on ilmoitettu eläkevakuutusyhtiölle aina vuoden päätyttyä viimeistään 31.1. Ilmoituksessa on tavallisesti ilmoitettu työnantajan maksamat vuosiansiot ilmoittajatunnuksittain ja palvelussuhdelajeittain. (Kevan www-sivut 2019.)

Vaikka työeläkevakuutusmaksuun kuuluvat sekä työnantajan että työntekijän osuus maksusta tulorekisteriin ilmoitetaan vain työntekijän osuus työeläkevakuutusmak-

susta. Työnantajan osuutta ei ilmoiteta tulorekisteriin. Työeläkelaitos muodostaa työnantajan osuuden tulorekisteriin ilmoitettujen eläkevakuutusmaksujen alaisten tulojen perusteella. Tulolajien ohjaustiedoissa on tieto, minkä sosiaalivakuutusmaksun alainen tulo on ja tämä pätee myös eläkevakuutusmaksuihin. Ohjaustietojen avulla työeläkelaitokset pystyvät selvittämään työnantajan osuuden eläkevakuutusmaksusta. Palkansaajan työeläkevakuutusmaksu ilmoitetaan aina tulorekisteriin palkasta vähennettävä eränä. Työeläkevakuutusmaksulle on oma tulolaji, 413, joka on ilmoitettava aina, jos eläkevakuutusmaksua on tulonsaajalta peritty. (Verohallinto 2019.)

Eläkevakuutusmaksuihin kuuluu myös erikseen ilmoitettavia pakollisia tietoja. Tulorekisteriin tulee ilmoittaa minkä työeläkevakuutusmaksun mukaan tulonsaaja on vakuutettu. Vaihtoehtoina tulorekisterissä on työntekijän eläkevakuutus, maatalousyrittäjän eläkevakuutus ja yrittäjän vakuutusmaksu. Jos käytetään vaihtoehtoa Työntekijän eläkevakuutus, on samalla ilmoitettava työeläkelaitos, johon suorituksen saaja kuuluu ja eläkejärjestelynumero. Työntekijän eläkevakuutus -vaihtoehto valitaan muun muassa silloin, jos suorituksen saaja on vakuutettu julkisten alojen eläkelain mukaan. (Verohallinto 2019).

Osa tulorekisterin tiedoista siirtyy työeläkevakuutuslaitoksien yhteiseen ansaintajärjestelmään. Kaikki eläkevakuutuslaitoksien vaatimat tiedot eivät kuitenkaan siirry suoraan ansaintajärjestelmään. Eläkelaitokset saavat ansaintajärjestelmästä puuttuvat tiedot tulorekisteristä. Työnantajan näkökulmasta eläkelaitokselle riittää pelkästään tulorekisteriin annetut pakolliset tiedot eli ilmoitustapa 1:n mukaiset tiedot. Kuitenkaan työntekijän, kuten eläkkeelle jäävän, näkökulmasta pelkästään pakolliset tiedot eivät ole riittäviä. Eläkelaitoksien toiminnan kannalta on tärkeää, että tiedot ilmoitettaisiin mahdollisimman laajasti, sillä eläkelaitokset tarvitsevat monia täydentäviä tietoja. Esimerkiksi Keva vaatii eläkejärjestelynumeron, ammattiluokka tai -nimikkeen tunnisteen, palvelussuhteen voimassaolo tiedot, palvelussuhteen päättymisen syyn, työeläkelaitoksen yhtiötunnuksen, Kevan ilmoittajakoodiston aliorganisaation tunnisteen, tulonsaajan henkilötunnuksen ja rekisteröinnin perusteen. (Kevan www-sivut 2019.)

Keva on vastuussa kunta-alan työntekijöiden eläkevakuutuksesta. Kevan asiakkaat ovat ennen tilittäneet eläkemaksuennakoita maksettujen palkkojen mukaan ympäri

vuotta. Oikea ja lopullinen eläkemaksu on kuitenkin määräytynyt vasta vuoden jälkeisenä keväänä palvelussuhderekisteriin ilmoitettujen ansioiden mukaan. Eläkemaksuennakoiden ja palkkojen täsmäytyksen on koettu aiheuttavan suuren määrän manuaalista työtä sekä Kevälle että palkkasihteereille. Tulorekisterin on tarkoitus helpottaa tätä. Keva siirtyy palkkaperusteiseen eläkemaksuun tulorekisterin käyttöönoton yhteydessä. Keva laskuttaa työntyönantajaa helmikuusta 2019 alkaen euromääräisen palkkaperusteisen eläkemaksun, joka perustuu tulorekisteriin annettuihin ansioihin. Laskun eräpäivä on maksupäivästä katsottuna seuraavan kuukauden 20. päivä tai sitä seuraava arkipäivä. (Rantanen 2019).

1.1.2019 alkaen KuntaPro Oy:ssä tilittäjä tarkastaa eläkelaitoksen laskutuksen oikeellisuuden vertaamalla laskua tulorekisterin ja palkanlaskentaohjelman eläkemaksuihin. Mahdollisten virheiden korjaamisen jälkeen tilittäjä maksaa eläkelaitoksen laskun.

6.4 Työttömyysvakuutusmaksut

Työnantaja ja -tekijä osallistuvat yhdessä työttömyysvakuutusmaksun maksamiseen. Velvollisuus maksaa työttömyysvakuutusmaksua perustuu lakiin työttömyysetuuksien rahoituksesta. Sosiaali- ja terveysministeriö määrää vakuutusmaksuprosentin vuosittain. Työttömyysvakuutusrahasto hoitaa työttömyysvakuutusmaksun perinnän työnantajalta. Työnantaja maksaa työttömyysvakuutusrahastolle sekä oman että työntekijän osuuden. 17-64 vuotiaat työntekijät osallistuvat vakuutusmaksun maksamiseen. (Työllisyysrahaston www-sivut 2019.)

Mikäli työnantajan kokonaispalkkasumma on 1300 € tai yli, on työnantaja velvoitettu tilittämään työttömyysvakuutusmaksu. Työttömyysvakuutusmaksu vaihtelee maksettujen kokonaispalkkojen mukaan. Jos työnantajan palkkasumma on enintään 2 086 500 € on työttömyysvakuutusmaksu yhteensä 2,00 %. Työnantajan osuus tästä on 0,50 % ja työntekijän osuus on 1,50 %. Jos kokonaispalkkasummat ylittävät 2 086 500 € niin ylittävästä osasta peritään yhteensä 3,55 % vakuutusmaksua. Työnantajan osuus tästä on 2,05 % ja työntekijän 1,50 %. (Työllisyysrahaston www-sivut, 2019.) Taulukossa 7 on havainnollistettu työttömyysmaksun perusteet.

Taulukko 7. Työttömyysvakuutusmaksut (Työllisyysrahaston www-sivut, 2019).

	Yhteensä	Työnantaja	Työntekijä
2 086 500 € asti	2,00 %	0,50 %	1,50 %
2 086 500 € ylittävä osa	3,55 %	2,05 %	1,50 %

Työttömyysvakuutusrahastolle on annettu vuosittain palkkasummailmoitus. Palkkasummailmoituksella on ilmoitettu vakuutusvuoden aikana työntekijöille maksettujen työttömyysvakuutusmaksujen alaisten palkkojen määrä. Palkkasummailmoitus on tehtävä vuosittain tammikuun loppuun mennessä. Eli esimerkiksi vuoden 2018 palkkasummailmoitus on annettu viimeistään tammikuun loppuun mennessä. (Aditro 2014). Ennen tulorekisterin käyttöönottoa KuntaPron käytössä olleet palkanlaskentajärjestelmät ovat muodostaneet automaattisesti tiedoston, joka on sisältänyt tarvittavat tiedot ja on lähetetty työttömyysvakuutusrahastolle.

Vuoden 2019 alusta alkaen Työttömyysvakuutusrahasto ja Koulutusrahasto yhdistyvät Työllisyysrahastoksi. Tulorekisterin käyttöönoton jälkeen Työllisyysrahastolle ei enää lähetetä erillistä palkkasummailmoitusta. Sen sijaan Työllisyysrahasto laskuttaa työnantajaa tulorekisteriin syötettyjen tietojen perusteella. Lasku muodostuu tulorekisteriin syötettyjen työttömyysvakuutusmaksun alaisien palkkojen mukaan. Varsinaisista työttömyysvakuutusmaksuista tulorekisteriin ilmoitetaan erikseen vain työntekijän osuus. Osuus ilmoitetaan tulolajilla 414. Työttömyysvakuutusrahastolle riittää, että maksetut palkat ilmoitetaan tulorekisteriin ilmoitustapa 1:n tarkkuudella. Työllisyysrahasto laskuttaa työnantajaa neljästi vuodessa. Työnantajilla on ollut myös mahdollisuus ilmoitautua erilliseen menettelyyn, jossa työttömyysvakuutusmaksut maksettaisiin etukäteen arvioitujen palkkojen perusteella. (Tilisanomien www-sivut, 2019.)

6.5 Työnantajasuoritukset

Työnantajasuoritukset kuuluvat oma-aloitteisiin veroihin. 1.1.2017 astui voimaan laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä. Laki määrittelee esimerkiksi verokaudet, ilmoittamisvelvollisuuden ja sanktiot lain noudattamatta jättämisestä. Työnantajasuorituksilla tarkoitetaan palkanlaskennassa ennakonpidätystä, sairausvakuutusmaksua ja lähdeveroa maksetuista palkoista. (Kouhia-Kuusisto ym. 204, 2018).

Sekä työnantaja että työntekijä osallistuvat sairausvakuutuksen maksamiseen. Sairausvakuutusmaksu on vuonna 2019 kaikilla työnantajilla sama eli 0,77. Työnantajan sairausvakuutusmaksu muodostetaan kalenterikuukauden aikana maksettujen palkkojen yhteissumman perusteella. Työntekijän sairausvakuutusmaksu koostuu päivärahamaksusta ja sairaanhoitomaksusta. Vuonna 2019 työntekijä ei kuitenkaan osallistu sairaanhoitomaksuun. Päivärahamaksu muodostetaan työntekijän veronalaisen palkkatulon perusteella. Vuonna 2019 päivärahamaksu on 1,54 % työntekijälle maksettavasta bruttopalkasta ja maksu sisältyy ennakonpidätykseen. (Kela www-sivut 2019.)

Sairausvakuutusmaksu on oma-aloitteinen maksu. Työnantajan on siis itse laskettava, ilmoitettava ja maksettava sairausvakuutusmaksu. Samalla työnantaja on vastuussa maksun ja ilmoittamisen oikeellisuudesta. (Stenbacka & Söderström 2018, 86-87.)

Työnantajasuoritukset on ilmoitettu Verohallinnolle veroilmoituksella. Veroilmoitus on annettava aina verokausittain. Verokausi on tavallisesti aina yksi kalenterikuukausi, mutta joissain tapauksissa se voi olla neljännesvuosi. Veroilmoitus on annettu seuraavan kuukauden 12. päivänä verokauden päättymisen jälkeen. Verohallinto vastaanottaa veroilmoitukset pääsääntöisesti aina sähköisenä, mutta esimerkiksi teknillisistä esteistä johtuen poikkeuksellisesti myös paperisena. Sähköinen ilmoitus on annettu OmaVero – palvelun kautta. (Kouhia-Kuusisto ym. 205, 2018.)

”Veroilmoituksella ilmoitetaan verokausi ja vuosi, ennakonpidätyksen alaisten suoritusten määrä, toimitettu ennakonpidätys, lähdeveronalaiset suoritukset, lähdevero, työnantajan sairausvakuutusmaksun alaiset palkat ja maksettavan sairausvakuutusmaksun määrä” (Kouhia-Kuusisto ym. 205, 2018).

Kuukausittain tehtävää veroilmoitusta kutsutaan tavallisimmin kausiveroilmoitukseksi. KuntaPro Oy:ssä kausiveroilmoitus on tehty 1.1.2019 asti aina päättyneen palkanmaksukauden jälkeen. Kausiveroilmoituksella ilmoitetaan siis kyseessä olevan palkanmaksukauden aikana pidätetty ennakonpidätys, sairausvakuutusmaksu ja lähdevero. Tilittäjän tehtävänä on syöttää tiedot palkanlaskentaohjelman raporteista kausiveroilmoitukseen. Kausiveroilmoituksilla olevien tietojen maksaminen tapahtuu KuntaPro Oy:ssä maksumääräyksillä. Maksumääräyksellä ilmoitetaan erikseen maksettavien summien määrä, eräpäivä ja kirjanpidon tilit.

Työnantaja on antanut Verohallinnolle myös kalenterivuoden maksetuista palkoista ja suorituksista yhteenvedon, jota kutsutaan vuosi-ilmoitukseksi. Vuosi-ilmoituksen antaminen ja sen oikeellisuus on tärkeää, sillä Verohallinto käyttää vuosi-ilmoituksen tietoja yksittäisen palkansaajan henkilökohtaiseen veroilmoitukseen ja -laskentaan. Vuosi-ilmoituksella ilmoitetaan työntekijäkohtainen erittely kaikista työntekijälle maksetuista palkoista suorituslajeittain. (Kouhia-Kuusisto ym. 208, 2018.)

Tulorekisterin aikana OmaVero - palveluun siirtyy tulorekisteriin syötettyjen tietojen perusteella erilaiset työnantajasuoritusten velvoitteet. Tällaisia ovat esimerkiksi ennakonpidätys, lähdeverot ja sairausvakuutusmaksut. Tiedot näistä erilaisista määristä näkyvät OmaVero - palvelussa aina verokauden jälkeisen kuukauden 7. päivänä. (Verohallinnon [www-sivut 2019.](#))

Työnantajan tulee huomioida, että virheellisiä tietoja ei voida korjata tulevaisuudessa OmaVero - palvelun kautta. Tiedot siirtyvät automaattisesti tulorekisterin kautta OmaVeron ja tämän takia tiedot tulee korjata nimenomaan tulorekisteriin, jotta OmaVeron tiedot korjaantuvat. Korjatut tiedot siirtyvät OmaVero – palveluun muutaman päivän kuluessa tietojen korjaamisesta. (Verohallinnon [www-sivut 2019.](#))

Verohallinnolle riittää ilmoitustapa 1:n mukaiset tiedot. Eli maksetut palkat suppeasti yhteissummina. Tällaisessa tilanteessa OmaVero-palveluun siirtyy tulorekisteristä kaikki palkkatietoilmoituksen 101 – tulolajilla olevat palkat. Jos työnantaja ilmoittaa palkat ilmoitustapa 2:n mukaisella täydentävällä tavalla niin ennakonpidätyksen alaiset palkat siirtyvät tulolajeilla 201 – 237. Varsinainen ennakonpidätys siirtyy omalla tulolajillaan eli 402. (Verohallinnon [www-sivut 2019.](#))

Sairausvakuutusmaksu ilmoitetaan tulorekisteriin työnantajan erillisilmoituksella. Tämän kautta maksun määrä siirtyy verohallinnon OmaVero – palveluun. Työnantajan siis tulee siis itse laskea maksetuista suoritteista sairausvakuutusmaksu ja ilmoittaa se kuukausittain viimeistään palkanmaksukuukautta seuraavan kalenterikuukauden 5. päivänä. (Verohallinnon www-sivut 2019).

Lähdeveron alaiset palkat ja niistä tehty ennakonpidätys siirtyvät myös tulorekisteristä OmaVero – palveluun omalla tulolajillaan eli 404. (Verohallinnon www-sivut 2019.)

Tulorekisteri ei tässäkään tapauksessa muuta rahavirtojen kulkuja, eli varsinaiset tilitykset tapahtuvat kuten ennenkin verohallinnolle. Muut oma-aloitteiset verot ilmoitetaan edelleen verohallinnolle samalla tavalla. (Verohallinnon www-sivut 2019.)

7 TUTKIMUSPROSESSI

7.1 Tutkimus

Opinnäytetyöni on luonteeltaan kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Laadullisen tutkimuksen päämääränä on saada ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä. Laadullisen tutkimuksen voidaan kuvitella vastaavan kysymykseen: ”Mistä tässä on kyse?”. Laadullisen tutkimuksen tarkoitus ei ole yleistää, kuten kvantitatiivisen tutkimuksen. Mitä vähemmän tutkittavasta ilmiöstä tiedetään, sitä todennäköisemmin tutkimus on luonteeltaan kvalitatiivinen.

Kvalitatiivinen tutkimus sopii tilanteisiin, kun ilmiö on uusi, siitä ei ole tietoa, teorioita tai halutaan saada tutkittavasta ilmiöstä kattava käsitys, kehitetään uusia teorioita ja hypoteeseja ja halutaan ilmiöstä hyvä kuvaus (Kananen 2014, 16-18).

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää miten erilaiset palkanlaskennan ilmoitukset muuttuvat tulorekisterin käyttöönoton yhteydessä. Opinnäytetyön aiheen sain työntantajaltani KuntaPro Oy:ltä. Erilaiset vuodenvaihteentyöt vievät huomattavan paljon aikaa palkkasihteereiltä ja tulorekisterin tarkoitus on helpottaa ja automatisoida joitakin ilmoittamiseen liittyviä prosesseja. Opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää mitkä keskeiset palkanlaskennan ilmoitukset poistuvat tulorekisterin ansiosta ja miten ennen annettujen ilmoituksien tiedot siirtyvät tulorekisteristä tiedon käyttäjille. Tulorekisteri on suuri muutos palkanlaskennassa ja sen täysimittaista hyödyntämistä varten palkkasihteerien tulee saada kattava käsitys tulorekisterin toiminnasta ja opinnäytetyöni tavoitteena on antaa KuntaPro Oy:n palkkasihteereille sellainen.

7.2 Tiedonkeruumenetelmä

Tutkimus koostuu monista menetelmistä, niiden valinnoista ja käytöstä. Voidaan ajatella, että opinnäytetyö on menetelmien kokonaisuus, josta muodostuu tutkimusongelman ratkaisu. Ratkaisun tuottamiseksi tutkijan on kerättävä aineistoa erilaisilla tiedonkeruumenetelmillä. Osa aineistosta voi olla jo olemassa olevaa aineistoa, jota voidaan

käyttää sellaisenaan. Näitä ovat esimerkiksi muistiot, kirjeet ja videot. Aineisto on tutkittavan asia ratkaisua varten kerättyä tietoa (Kananen 2014, 64-65). Tässä opinnäytetyössä aineisto kerättiin teemahaastatteluilla.

Teemahaastattelu on keskusteluntapainen tilanne, jossa haastattelija käy haastateltavan kanssa läpi ennalta suunniteltuja teemoja. Teemahaastattelu on yksi aineistonhankintapa laadullisessa tutkimuksessa. Teemojen puhumisjärjestys on vapaa ja kaikkien haastateltavien kanssa ei välttämättä käydä samoja asioita yhtä laajasti. Teemahaastattelulle on ominaista, että ne eivät aina etene tarkkojen ja yksityiskohtaisesti muotoiltujen kysymysten kautta vaan kohdentuen ennalta asetettuihin teemoihin. Teemahaastattelu on tyyliltään hieman enemmän ennalta suunniteltu kuin avoin haastattelu. (Menetelmäopetuksen tietovarannon www-sivut 2019.)

Haastattelussa tulee huomioida haastateltavien erilaiset tulkinnat ja sen merkityksenantto. Haastateltavien vapaalle puheelle annetaan tilaan, mutta etukäteen päätetyt teemat tulisi käydä kaikkien kanssa läpi. Haastattelija on haastattelutilanteessa mukanaan vain lyhyet muistiinpanot käsiteltävistä kokonaisuuksista, jotta keskustelun laatu ei kärsi. Teemat voidaan listata muistiinpanoihin ja tämän lisäksi haastattelija voi laatia tärkeitä apukysymyksiä ja avainsanoja keskustelun ylläpitämiseksi. Teemahaastattelu sopii tilanteisiin silloin, kun halutaan tietoa vähemmän tunnetuista asioista. (Menetelmäopetuksen tietovarannon www-sivut 2019.)

Teemahaastattelu vaatii kattavaa aihepiiriin tutustumista ja haastateltavien tuntemista, jossa keskustelu voidaan kohdentaa haluttuihin teemoihin. Kysymykset ja haastateltavat tule valita harkiten. Tutkittaviksi valitaan sellaisia ihmisiä, jotka pystyvät antamaan parhaiten aineistoa tutkittavasta asiasta. (Kananen 2014, 65-66.)

7.3 Haastatteluiden tulokset

Teemahaastatteluun valittiin KuntaPro Oy:n palkkasihteerejä, jotka ovat ennen tehneet erilaisia palkanlaskennan ilmoituksia. Henkilöillä oli käsitys siitä, miten asiat ovat ennen tehty. Haastateltaville kerrottiin, että haastattelut äänitetään, haastattelut ovat täysin luottamuksellisia ja raportoidaan opinnäytetyössä. Teemahaastattelut toteutettiin työpäivän yhteydessä. Teemahaastatteluja varten laadittiin erillinen runko (Liite 1), jonka pohjalta haastattelut etenivät. Teemahaastattelujen tavoite oli saada kattava käsitys siitä, mitä mieltä palkkasihteerit ovat tulorekisteristä ja sen vaikutuksista palkanlaskentaan. Haastattelun teemat olivat: palkanlaskennan prosessit, tulorekisterin käyttöönotto ja näkemykset ja tulorekisterin merkitys työtapoihin. Haastattelut tallennettiin haastattelijan puhelimeen. Opinnäytetyön valmistumisen jälkeen äänitetyt haastattelut poistettiin.

Aloitin haastattelut kysymällä yleisesti palkkasihteerin työtehtävistä. Tällä kysymyksellä halusin tietää yleisesti, minkälaisia palkanlaskennanilmoituksia palkkasihteeri on tehnyt. Kysymyksellä sain myös tiedon siitä, minkä asiakkaan ilmoituksista on kyse. Tämä oli tärkeää, koska halusin tietää, jos KuntaProssa on merkittäviä asiakaskohtaisia eroja. Haastateltuani kaikki en kuitenkaan löytänyt mitään merkittäviä eroja asiakkaiden välillä. Jatkoin haastattelua kysymällä vuoden vaihteen töistä. Jokainen palkkasihteeri kertoi joului- ja tammikuun olleen erittäin raskaita ja työläitä. Tähän syyksi kerrottiin se, että lähes kaikki vuoden viranomaisilmoitukset tulee tehdä tammikuussa. Haastatteluista ilmeni, että palkanlaskennan taso selvästi kärsii näiden kiireiden takia. Tulorekisterin toivottiin ja uskottiin tuovan tähän helpotusta.

2. teema käsitteli tulorekisterin käyttöönottoa ja erilaisia näkemyksiä siitä. Palkkasihteereiden mielestä tulorekisterin käyttöönotto ei ole sujunut toivotulla tavalla. Haastateltavat kertovat, että tulorekisteri on aiheuttanut alkuvuodesta selvästi enemmän päänvaivaa kuin helpotusta. Erilaiset virheet ja niiden korjaukset ovat koettu työllistävän välillä erittäin paljon. Haastateltava palkkasihteeri totesi, vaikka tulorekisteri helpottaa ilmoittamista niin tietojen tarkastaminen on muuttunut selvästi vaikeammaksi. Palkkasihteerit ovat kohdanneet tulorekisterissä monia erilaisia ongelmia. Suurimpana ongelmana ja merkittävämpänä ongelmana kuitenkin pidettiin sitä, että eri tiedon käyttäjätäkään eivät täysin tiedä mitä tietoja he tarvitsevat. Esimerkiksi eräs palkkasihteeri

kertoi kysyneensä kahdelta eri virkailijalta samasta asiasta, mutta saaneensa täysin eri vastaukset. Kysymykset liittyivät tiedon käyttäjien hyödyntämiin tulolajeihin. Palkkasihteerit kokivat tällaisen epätietoisuuden työllistävänä tekijänä. Yksi haastateltavasti totesi, että tulorekisterin suunnittelussa on huomioitu enemmän tiedon käyttäjien tarpeita kuin tilitoimistojen mahdollisuutta pysyä muutoksessa mukana. Yleisenä mielipiteenä oli myös, että tulorekisteri-projektissa on ollut liikaa lusikoita sopassa. Muita ongelmia olivat esimerkiksi palkkajärjestelmän yhteensopivuus tulorekisterin kanssa ja työtehtävien jako palvelukeskuksessa. Palkkajärjestelmän ongelmakohdiksi on muodostunut esimerkiksi vuodelle 2018 kohdistuvat takaisin perinnät. Eli jos palkan-saajalle on aiheuttomasti maksettu palkkaa vuonna 2018 ja vuonna 2019 ne peritään takaisin. On toistaiseksi vielä auki, ilmoitetaanko nämä tulorekisteriin manuaalisesti vai korjataan nämä vuoden 2018 – vuosi-ilmoituksiin. Erilaiset luontoisetuihin liittyvät poikkeukset nousivat myös tapetille. Palkkasihteerit olivat yksimielisiä siitä, että tulorekisteriin käyttöönottoon ei ole valmistauduttu minkään tahon näkökulmasta tarpeeksi.

Ymmärrystäkin kuitenkin osoitettiin tulorekisteriä kohtaan. Eräs palkkasihteeri sanoi, että harvoin tämän mittakaavan muutokset toimivat heti käyttöönoton yhteydessä. Kaikki palkkasihteerit olivat optimistia kuitenkin tulevaisuuden suhteen. Erimielisyyttä syntyi siitä, tuleeko tulorekisteri näkymään päivittäisesti palkkasihteerin työtehtävissä. Osa oli selvästi sitä mieltä, että tulorekisteri tulee olemaan läsnä palkkasihteerin työssä päivittäin. Käytännön esimerkkejä ovat palkkatodistuspyyntöjen ja Y17-lo-makkeiden lähettämisen väheneminen, sillä tulevaisuudessa kaikkien palkkatiedot löytyvät tulorekisteristä lähes reaaliaikaisesti. Kaikki olivat kuitenkin sitä mieltä, että tulevaisuudessa tulorekisteri tulee olemaan suuri helpotus vuosittaisessa työmäärässä.

7.4 Luotettavuusarviointi

Jokaisessa opinnäytetyössä tulisi olla luotettavuustarkastelu. Yleinen virhe opinnäytetoissa on, että opinnäytetyön luotettavuutta ei huomioida tutkimuksen suunnitteluvaiheessa. Jos tutkimusmenetelmät, mittarit ja tuotos ovat muodostettu ilman riittävää validiteettia ja reliabiliteettia voi opinnäytetyön luotettavuus kärsiä. Validiteetti ja reliabiliteetti ovat keskeisiä käsitteitä tieteellisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa.

Realibiteetti tarkoittaa pysyvyyttä. Käytännössä tämä tarkoittaa, että jos tutkimus uusittaisiin, olisiko lopputulos sama. Validiteetti tarkoittaa, että tutkija tutkii oikeita asioita. (Kananen 2014, 145 – 147.)

Tutkijan vastuulla on perustella, että tutkimuksen johtopäätökset ovat oikeita. Opinnäytetyön tulokset tulee olla luotettavia. Kaiken luotettavuustarkastelun edellytys on, että opinnäytetyön vaiheet ovat riittävän hyvin dokumentoitu (Kananen 2014 145-147).

Tutkimusta tehdessäni pyrin dokumentoimaan tarvittavat vaiheet riittävän hyvin. Pyrin myös noudattamaan alkuperäistä tutkimussuunnitelmaa, jotta tutkimuksen validiteetti ei kärsisi. Haastattelussa kerättyä aineistoa vertasin muihin tutkimuksiin, kuten opinnäytetöihin, ja huomasin yhteneväisyyksiä tietyissä asioissa. Teemahaastatteluja varten käytin hyvin aikaa valmistautuakseni haastattelutilanteeseen ja erilaisia haastatteluoppaita käyttäen pyrin toimimaan hyvin haastattelijana ja esittämään oikeanlaisia kysymyksiä haastateltaville. Aineisto opinnäytetyöhön on kerätty suurelta osin verkkolähteistä. Tulorekisteri on varsin uusi aihe ja kirjallisia teoksia ei ole juurikaan vielä tehty. Verkkolähteitä käytettäessä pyrin olemaan mahdollisimman lähdekriittinen ja useasti tarkastin asian vähintään kahdesta verkkolähteestä.

7.5 Oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyö oli minulle mieleinen projekti, vaikka välillä haastavakin. Aihealueena tulorekisteri on mielenkiintoinen, sillä tulorekisteri tulee vaikuttamaan merkittävästi myös omiin työtehtäviini. Erilaiset vuosittain tehtävät ilmoitukset ovat vieneet paljon myös omaa työaikaani ja tieto siitä, että opinnäytetyö helpottaa myös omaa työtäni auttoi jaksamaan heikkoina hetkinä. Opinnäytetyötä tehdessäni opin paljon palkanlaskennasta ja erityisesti erilaisista palkanlaskennan ilmoituksista. Osa ilmoituksista olivat minulle tuttuja, mutta osa täysin uusia. Koen että oppimistani tiedoista tulee olemaan minulle paljon hyötyä työelämässä.

Tulorekisteri on kokonaisuudessaan valtava projekti. Opinnäytetyö on vain pintaraapaisu tulorekisteriin. Mielestäni kuitenkin opinnäytetyö on saavuttanut tarvittavat tavoitteet eli selittänyt miten erilaiset palkanlaskennan prosessit tulevat muuttumaan. Tulorekisteri mahdollistaisi monenlaisia lähestymistapoja aiheeseen, mutta kyseinen lähestymistapa valikoitui minulle sen tarpeellisuuden vuoksi. Jatkotutkimuksia voisi olla yhtä paljon kuin erilaisia lähestymistapoja. Jatkotutkimuksia voisi olla esimerkiksi ”Tulorekisteri palkansaajan näkökulmasta” tai ”Palkkajärjestelmän yhteensopivuus tulorekisterin kanssa” tai jonkinlainen seuranta tai selvitys siitä, miten tulorekisteri todellisuudessa vaikutti pahimpiin palkanlaskennan ruuhka-aikoihin. Tällainen selvitys kuitenkin voitaisiin tehdä vasta mahdollisesti ensi vuonna.

8 YHTEENVETO

Tulorekisteri on otettu vastaan tilitoimistoissa ristiriitaisissa tunnelmissa. Tulorekisterin on koettu lisäävän taloushallinnon työmäärää ja tammikuu on ollut KuntaProssa erittäin kiireinen. Tulorekisterin pääideana kuitenkin oli helpottaa palkanlaskennan hallinnollista työtä, mutta toistaiseksi näin ei ole tapahtunut. Toistaiseksi vaikuttaa siltä, että tulorekisterihankkeesta hyötyy enemmän tietojen käyttäjät, ei niinkään tietojen toimittajat.

Ongelmia on myös koettu KuntaProssa. Osa KuntaPron asiakkaista ovat suuria ja suurien massojen toimittamisessa tulorekisteriin ilmenee helposti virheitä. Järjestelmätointajat ovat valmistautuneet tulorekisteriin, mutta poikkeustilanteita on huomattu ilmenevän lähes jokaisen maksupäivän yhteydessä. Alkuvuosi on ollut kiireellistä aikaa palkkasihteereille, mutta tilanne on kuitenkin asteittain jatkuvasti helpottunut. Ensimmäisten virhetilanteiden jälkeen uusin virheisiin on osattu valmistautua ja niiden korjaaminen on ollut nopeaa. Tulorekisterin varsinainen hyöty näkyy palvelukeskuksissa vasta tulevaisuudessa, mutta alku vaikuttaa lupaavalta.

Tutkimusta tehdessäni sain käsityksen, että tulorekisteri helpottaa merkittävästi palkkasihteerien työtaakkaa KuntaProssa. KuntaProssa käytetään yleisesti jokaisen asiakkaan kohdalla teknistä rajapintaa eli palkkatiedot siirtyvät automaattisesti tulorekisteriin 5 kalenteripäivän periaatteella ja tästä syystä työ automatisoituu ja helpottuu. KuntaPro on tehnyt päätöksen asiakkaiden kanssa, että asiakkaiden tiedot ilmoitetaan laajasti eli käyttäen ilmoitustapa 2:n mukaisia lisätietoja. Ilmoitustapa 2:n avulla kaikki tiedon käyttäjät saavat kaikki tarvittut tiedot suoraan tulorekisteristä ja tällä tavalla pyritään minimoimaan lisätietopyyntöjen määrää palkkasihteerien päivittäisessä työssä. Tulorekisterin käyttöönotto on kuitenkin vasta aluillaan, joten vielä on mahdollonta todeta, onko laajasta ilmoitustavasta varsinaisia hyötyä. Vielä alkuvuodesta ei ole näkynyt selvää vähenemistä erilaisista selvitys- tai palkkatodistuspyynnöistä. Tutkimusta tehdessäni sain kuitenkin varman uskomuksen, että tulorekisteri helpottaa jokaisen palkkasihteerin päivittäistä työtä erilaisten selvitysten vähentyessä. Selvitysten vähentyessä palkkasihteereille jää enemmän aikaa varsinaiseen asiantuntijatyöhön ja oletuksena on, että palkanlaskennan taso kasvaa.

Jos tulorekisterin vaikutusta tarkastellaan vuositasolla, on selvää, että tulorekisteri tulee helpottamaan palkkasihteerien työtä. Ilmoitusten mennessä automaattisesti tiedon käyttäjille ei palkkasihteerien työksi jää manuaalisesti erilaisten lomakkeiden täyttäminen. Kaikki tarvittut tiedot siirtyvät palkkatieto- ja erillisilmoituksilla suoraan tiedon käyttäjille ja tämä poistaa suurimman osan palkanlaskennan kuukausi-, kausi- ja vuosilmoituksista. On kuitenkin tärkeää huomioida, että tietojen oikeellisuudesta vastaa suorituksen maksaja tai palvelukeskus. Toisin sanoen palkkatietoilmoituksien tarkastaminen kuitenkin jää KuntaPron vastuulle. Virheiden löytäminen ja korjaaminen on osoittautunut vaikeaksi. Tulorekisteri tarjoaa erilaisia raportteja, joiden avulla palkkasihteeri pystyy tarkastamaan vastaavatko tulorekisterin tiedot palkanlaskentajärjestelmän tiedot. Arvioin, että tulorekisteri kokonaisuudessaan helpottaa omaa ja muiden palkkasihteerien työtä vasta myöhemmin tänä vuonna tai jopa vasta ensi vuonna, kun tulorekisterin käyttöön on totuttu.

Tulorekisteri mahdollistaa uusia ja jopa mahdollisesti suurempiakin muutoksia. Kuten aikaisemmin kerroin, taloushallinto ja palkkahallinto on suuressa digitalisaation murroksessa. Tulorekisteri on tästä hyvä esimerkki. Teoriassa tulorekisteri voisi mahdol-

listaa reaaliaikaisen verotuksen, koska verohallinnolla on jokaisen yksittäisen henkilön palkkatiedot viiden kalenteripäivän periaatteella aina saatavilla. Uskon, kuten muutkin KuntaPron palkkasihteerit, että palkanlaskenta tulee kokemaan vielä mahdollisesti suurempia muutoksia lähitulevaisuudessa.

LÄHTEET

Aditro. 2014. Personec F.K Toimitus 11.5.4 30.12.2014. Viitattu 18.3.2019.
<https://docplayer.fi/32296672-Personec-f-k-toimitus.html>

Aditron www-sivut. 2019. Opas: Tulorekisteri muuttaa merkittävästi viranomaisraportointia 2019. Viitattu 21.1.2019. <https://aditro.com/fi/henkilostohallinto/opas-tulorekisteri-muuttaa-merkittavasti-viranomaisraportointia-2019-nain-varaudut-muutoksiin/>

Aditron www-sivut. 2019. Aditro VIRA. Viitattu 16.3.2019.
<https://aditro.com/fi/palkkahallinto/vira/>

Ainasvuori. 'Digitalisaatio muuttaa taloushallinnon toimintamallit'. Kunnan Taitoa Oy. Viitattu 24.2.2019. <https://www.taitoa.fi/olli-ainasvuori-digitalisaatio-muuttaa-taloushallinnon-toimintamallit/>

Björklund, 'Tulorekisterin tahdissa tulevaisuuteen'. Tilisanomat. 23.8.2017. Viitattu 13.11.2018. <https://tilisanomat.fi/henkilostohallinto/tulorekisterin-tahdissa-tulevaisuuteen>

If:n www-sivut. 2019. Työtapaturmavakuutuksen palkkailmoituksen täyttöohje. Viitattu 18.3.2019. <https://www.if.fi/globalassets/fi/commercial/brochures/henkilövaakuutus/tyotapaturma/palkkailmoituksen-tayttoohje-2018.pdf>

Keva. 2018. Palvelussuhde- ja vuosiansiotietojen ilmoittaminen ansainta järjestelmään – Juel. Viitattu 23.12.2018. <https://www.keva.fi/tyonantajalle/elakemaksut/palvelussuhteiden-ja-vuosiansioiden-ilmoittaminen/>

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Suomen yliopistopaino Oy.

Kouhia-Kuusisto, K., Mikkonen, L. Syvänperä, O. & Turunen, L. 2017. Palkkavuosi. Helsinki: Edita.

KuntaPro Oy:n www-sivut. 2018. Viitattu 12.12.2018. <https://kuntapro.fi/>

Moliis, P. 2018. KuntaPro ja Kunnan Taitoa menossa saman katon alle. Kuntalehti 20.6.2018. Viitattu 1.12.2018. <https://kuntalehti.fi/>

Lahti, S. & Salminen, T. Digitaalinen taloushallinto. 2014. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Laki tulotietojärjestelmästä 53/2018.

Leinonen, 'Tulorekisteri tulee – oletko valmis?'. Suomidigi. 2018. Viitattu 30.12.2018. <https://suomidigi.fi/tulorekisteri-tulee-oletko-valmis/>

Menetelmäopetuksen tietovarannon www-sivut. 2018. Viitattu 29.12.2018.
<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/index.html>

Orjala, A. 2018. Uusi tulorekisteri kerää miljoonien suomalaisten tietoja yhteen paikkaan – Verottaja rauhoittelee: Tietojen käyttäminen tarkkaan rajattua. Yle 30.12.2018. Viitattu 12.1.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-10575035>

Rantanen, J. 2019. 'Tulorekisterin gastronomia – laivabuffet ja päivän keitto, olkaa hyvä'. Keva 14.2.2019. Viitattu 25.2.2019. <https://www.keva.fi/blogi-kirjoitukset/tulorekisterin-gastronomia--laivabuffet-ja-paivan-keitto-olkaa-hyvät>

Stenbacka, J. & Söderström, T. 2018. Palkanlaskenta. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Tapaturmavakuutuskeskuksen www-sivut, 2019. Viitattu 1.2.2018. <https://www.tvk.fi/tyotapaturma-ja-ammattitautivakuutus/vakuuttaminen/vakuutusmaksut/>

Tulorekisterin www-sivut. Tietojen ilmoittaminen tulorekisteriin: poissaolotiedot VIH/2213/07.01.05/2018. Viitattu 21.11.2018. <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/yksityiskohtaiset-tulorekisterin-ohjeet/65357/tietojen-ilmoittaminen-tulorekisteriin-poissaolotiedot2/>

Työllisyysrahaston www-sivut. 2019. Viitattu 29.12.2019. <https://www.tyollisyysrahasto.fi/>

Verohallinnon www-sivut. 2019. Viitattu 13.1.2019. https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tietoa_verotuksesta/verotuksen_muutoksia/ty%C3%B6nantajasuoritukset/

Verohallinnon www-sivut. 2019. Ilmoittamisen kanavat. Viitattu 13.1.2019. <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/suorituksen-maksajat/ilmoittamisen-kanavat/tekninen-rajapinta/>

Verohallinnon www-sivut. 2019. Näin ilmoitat palkat ja työnantajasuoritukset. Viitattu 23.1.2019. https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/yritys_tyonantajana/n%C3%A4in-ilmoitat-palkat-ja-ty%C3%B6nantajasuoritukset/

Verohallinnon www-sivut. Palkkatietoilmoituksen tietosisällön soveltamisohje. Viitattu 24.2.2019. <https://www.vero.fi/globalassets/tulorekisteri/palkkatietoilmoituksen-tietosis%C3%A4ll%C3%B6n-soveltamisohje.pdf>

Verohallinnon www-sivut. Tietojen ilmoittaminen tulorekisteriin: palkkatietoilmoituksen pakolliset ja täydentävät tiedot. Viitattu 24.2.2019. <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/yksityiskohtaiset-tulorekisterin-ohjeet/63749/tietojen-ilmoittaminen-tulorekisteriin-palkkatietoilmoituksen-pakolliset-ja-t%C3%A4ydent%C3%A4v%C3%A4t-tiedot2/>

Verohallinnon www-sivut. 2019. Tulorekisteri – yksi ilmoitus, ajantasaiset tiedot. <https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meist%C3%A4/>

Verohallinnon www-sivut. Työnantajan palkkatiedot OmaVerossa. Viitattu 24.2.2019. https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/verohallinnon_esittely/uutiset/uutiset/2019/ty%C3%B6nantajan-palkkatiedot-omaverossa/

Verohallinnon www-sivut. 2019. Ilmoittamisen kanavat. Viitattu 13.1.2019.
<https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/suorituksen-maksajat/ilmoittamisen-kanavat/tekninen-rajapinta/>

Verohallinto. 2019. Tulorekisteri – Työtaturma- ja ammattitautivakuutustietojen ilmoittaminen. Viitattu 17.01.2019. https://www.youtube.com/watch?v=kVzjljBwNJk&ab_channel=Verohallinto

Verohallinto. 2019. Työeläkevakuutustietojen ilmoittaminen tulorekisteriin. Viitattu 17.01.2019.
https://www.youtube.com/watch?v=ZA9CLRgEUxg&ab_channel=Verohallinto

Veronmaksajien keskusliitto ry. 2019. Eläkevakuutusmaksut 2019. Viitattu 3.3.2019.
<https://www.veronmaksajat.fi/Palkka-ja-elake/Elakevakuutusmaksut/elakevakuutusmaksut-2019/>

LIITE 1.

**Kansalliseen tulorekisteriin valmistautuminen palvelukeskuksessa
ja miten työvaiheet muuttuivat tulorekisterin myötä**

Yrityksen nimi	<u>KuntaPro Oy</u>
Haastattelija	<u>Samuel Kaukonen</u>
Ajankohta	<u></u>
Kesto	<u></u>
Haastateltava henkilö	<u></u>
Asema yrityksessä	<u>Palkkasihteeri</u>
Teemat	
Teema 1	<u>Palkanlaskennan prosessit</u>
Teema 2	<u>Tulorekisterin käyttöönotto ja näkemykset</u>
Teema 3	<u>Tulorekisterin merkitys työtapoihin</u>

LIITE 2.

Palkanlaskennan prosessit:

1. Mitä työtehtäviisi kuuluu? Onko sinulle palkkasihteerinä ollut kiireinen alkuvuosi? Kuinka paljon erilaiset palkanlaskennan ilmoitukset ovat sinulta vieneet aikaa? Onko ilmoituksien tekeminen ollut työlästä? Koetko, että varsinaisen palkanlaskennan taso on kärsinyt kiireen vuoksi?

Tulorekisterin käyttöönotto ja näkemykset:

1. Miten tulorekisterin käyttöönotto on onnistunut? Onko tulorekisterin käytössä ollut mielestäsi ongelmia? Minkälaisia ongelmat ovat olleet? Oletko saanut tarpeeksi perehdytystä tulorekisteriin? Minkälaista perehdytys on ollut? Koetko, että pystyt käyttämään tulorekisteriä täydellä teholla ja ymmärrät miten tulorekisteri käytännössä toimii? Opinnäytetyöni tarkoitus on helpottaa palkkasihteerien arkea kertomalla miten erilaiset ilmoitukset muuttuvat. Onko jotain mikä olisi mielestäsi hyvä kertoa opinnäytetyössä? Mikä tulorekisterissä on mielestäsi ongelmallista/hyvää? Mitä haasteita olet kohdannut tulorekisterissä? Mistä luulet ongelmien johtuvan? Onko KuntaPro valmistautunut tulorekisteriin riittävän hyvin? Miten yritys on mielestäsi valmistaunut tulorekisteriin?

Tulorekisterin merkitys työtapoihin:

1. Tulorekisteri on suurimpia muutoksia palkanlaskennassa ikinä. Miten uskot tulorekisterin auttavan palkkasihteerin päivittäisessä työssä? Entäpä kuukausi- tai vuositasolla? Tulorekisteri voi mahdollistaa tulevia muutoksia palkanlaskennassa. Uskotko, että tulorekisteri tuo mukanaan tällaisia lähitulevaisuudessa?